

Kinnitan
Tallinna Tammetõru Lasteaia direktori
Käskkirjaga 27.10.2016 nr 1-1/13

TALLINNA TAMMETÕRU LASTEAED

ÕPPEKAVA

Tallinn 2016

SISUKORD

ÕPPEKAVA ÜLDOSA	3
ÕPPE-JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED.....	3
Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid.....	3
Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted	3
Õpikäsitus.....	4
ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS	4
Lasteasutuse tegevuskava aasta vältel.....	4
Rühmade õppe-ja kasvatustöö korraldus.....	4
Päevakava.....	6
ÜLDOSKUSED JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED.....	6
Mängu- ja sotsiaalsed oskused	6
Tunnetus- ja õpioskused.....	9
Enesekohased oskused	11
ÕPPE-JA KASVATUSTEGEVUSE VALDKONNAD JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED.....	12
Mina ja keskkond	12
Keel ja kõne.....	30
Matemaatika	36
Kunst	40
Liikumine	47
Muusika.....	61
Eesti keel kui teine keel.....	65
LASTEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS	73
ERIVAJADUSTEGA LASTE TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS.....	74
LAPSE ARENGU HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS.....	76
ÕPPEKAVA UUENDAMISE KORD	77
Lisa 1 Lapse arengu hindamine – kehaline areng	78
Lisa 2 Lapse arengu hindamine- sotsiaalne areng.....	80
Lisa 3 Lapse arengu hindamine - vaimne areng.....	83
Lisa 4.....	85
Lisa 5 Lapse arengu hindamine (1-3a lapsed).....	86
Lisa 6 Lapse arenguveestluse kokkuvõte.....	87

ÕPPEKAVA ÜLDOSA

Lasteasutuse liik ja eripära

Tallinna Tammetõru Lasteaed on 1-7 aastastele lastele hoitu ja alushariduse omandamist võimaldav munitsipaallasteaed. Tallinna Tammetõru Lasteaed asub Mustamäe linnaosas aadressil Tammsaare 79.

Tallinna Tammetõru Lasteaed ehitati Eesti Merelaevanduse Ühingu lasteaiaks ja avati 1970.aastal märtsis. Lasteaed kandis nimetust Tallinna 138. Lastepäevakodu.

Septembrist 1993.a. sai lasteaed endale nimeks Tallinna Mustamäe 1. Lasteaed-Algkool. Meil oli 7 lasteaiarühma ja neli klassi.

Alates 01.09.2014.a. on lasteasutus ümber korraldatud Tallinna Tammetõru Lasteaiaks.

Lasteaias tegutseb 12 rühma, millest üks on tasandusrühm. Õppekeeled on eesti ja vene keel.

ÕPPE-JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

- Lapsele on loodud turvaline, tervist ja arengut soodustav kaasaegne kasvukeskkond
- Laps teab oma kohta teiste seas, kasvab väärikaks, lähedastest, sõpradest ja kaasmaalastest lugupidavaks, hoolivaks ning sallivaks kodanikuks
- Lapsel on algteadmised keskkonda hoidvast ja -säästvast eluviisist
- Laps on loov ja teadmishimuline ümbritsevas elus orienteeruja, suudab vastu võtta otsuseid ning teha valikuid
- Lapsevanem on aktiivne lasteaiakoostööpartner, kes saab lasteaialt vajadusel tuge ja nõustamist õppe- ja kasvatustegevuse küsimustes

Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted

Tallinna Tammetõru lasteaiakoostöö põhimõteteks on:

- 1) lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;
- 2) lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine;
- 3) lapse loovuse toetamine;
- 4) mängu kaudu õppimine;
- 5) humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine;
- 6) lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine;
- 7) lapsele turvatunde, eduelamuste tagamine;
- 8) üldõpetusliku tööviisi rakendamine;
- 9) kodu ja lasteasutuse koostöö;
- 10) eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine.

Õpikäsitus

Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:

- 1) kavandada oma tegevust, teha valikuid;
- 2) seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
- 3) kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
- 4) arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
- 5) hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
- 6) tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega.

Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

Tallinna Tammetõru Lasteaia töökeel on eesti keel, õppekeeled on eesti ja vene keel. Vene õppekeele rühmades on lubatud kasutada rühmasiseste dokumentide täitmisel (tegevuskavad, perioodi plaanid jms) vene keelt.

Lasteaed on avatud 7.00-19.00

Õppe-ja kasvatustegevusi viivad läbi rühmaõpetajad, nendele on abiks õpetajate abid. Igas rühmas töötab kaks õpetajat ja üks õpetaja abi.

Lisaks rühmaõpetajale tegelevad lastega muusikaõpetaja, liikumisõpetaja, vene õppekeele rühmades eesti keele õpetaja ja tasandusrühmas logopeed.

Õppe-ja kasvatustegevuse aluseks on lasteaia õppekava.

Lasteasutuse tegevuskava aasta vältel

Tallinna Tammetõru Lasteaia tegevuskava koostatakse lasteaia personali ühistööna ja kinnitatakse direktori poolt peale pedagoogilise nõukogu koosoleku heaks kiitmist. Lasteaia tegevuskava asub nõupidamiste ruumis, avaldatakse lasteaia kodulehel ja on kättesaadav kogu lasteaia personalile ja lastevanematele.

Rühmade õppe-ja kasvatustöö korraldus

Lasteaia õppekava koostamisest võtavad osa kõik lasteaia pedagoogid, töösse kaasatakse ka lapsevanemaid.

Õppe-ja kasvatustegevus toimub lasteaias **rühma aasta tegevuskava** alusel, mis lähtub lasteaia õppekavast ja tegevuskavast. Rühma tegevuskava koostatakse õppeaasta alguses.

Maikuu esitab iga rühm analüüsiva kokkuvõtte läbitud õppe- ja tegevuskava ning õppeaasta eesmärkide täitmise kohta. Kokkuvõtte lisatakse järgneva õppeaasta tegevuskava juurde. Kokkuvõttes esitatakse parendusettepanekuid järgneva õppeaasta tegevuskava koostamiseks.

Rühma tegevuskava koostamisel arvestatakse lasteaia õppe-ja kasvatustegevuse eesmärke, laste arengutaset, rühma vanuselist ja soolist jagunemist, kasutatavat õppematerjali ja lasteaia eripära; täpsustatakse õppeaastaks planeeritud tegevused, koostöö lastevanematega, süvasuunad jms.

Tegevuskavas on järgmised osad:

- Rühma lühituvustus: lapsed (vanus, sooline koosseis, erivajadustega lapsed jms), personal, kasutatav metoodika
- Laste nimekiri
- Rühma reeglid
- Rühma õppeaasta eesmärgid, mis tulenevad eelmise õppeaasta parendusettepanekutest ja lasteaia õppeaasta eesmärkidest
- Töökavad: päevakava, nädalakava, planeeritud õppe-ja kasvatustegevused, õppeaasta temaatika, traditsioonilised üritused (rühmasiseste ürituste ja lasteasutuste traditsiooniliste ürituste kalenderplaan)
- Koostöö lastevanematega
- Töö erivajadustega lastega (alates 2016/17 õppeaastal).

Nädalakava on aluseks rühma konkreetsetele tegevustele. Tegevused viiakse läbi mänguliselt, lõimides omavahel õppe-ja kasvatustegevusi, valdkondi ja teemasid. Tegevusi planeeritakse nii, et lastel oleks võimalus teha oma valikuid.

Planeerimine toimub üks nädal ette. Nädalakava esitavad õpetajad hiljemalt eelneva nädala neljapäevaks elasteaed.eu keskkonna kaudu õppealajuhatajale ülevaatamiseks ja kinnitamiseks. Muusika- ja liikumisõpetajad sisestavad ise oma tegevuste sisu ja eesmärgid rühmade nädalakavadesse. Õppealajuhataja teeb nädalakava elasteaed.eu keskkonnas lastevanematele nähtavaks uue nädala alguseks (alates 2017 jaanuar).

Tegevuste eesmärgid on lapsest lähtuvalt sõnastatud.

Rühma tegevuskava ja nädalakavasid säilitatakse selleks sisseviidud kaustades.

Rühma õppe-ja kasvatustööpäevikusse tehakse iga päev sissekandeid elasteaed.eu keskkonnas läbiviidud õppe-ja kasvatustegevuse kohta. Õppe-ja kasvatustegevuse analüüs koostatakse püstitatud eesmärkidest lähtuvalt.

elasteaed.eu keskkonnas täidetud dokumentatsiooni kontrollib ja analüüsib õppealajuhataja või teda asendav isik vastavalt lasteaia sisekontrolli kavale.

Õppe-ja kasvatustegevus toimub lasteaia päevakava alusel, mis määrab laste eale vastava päevarütm, une-ja ärkveloleku aja. Päevakavas vahelduvad igapäevatoimingud, laste vabategevused ning õpetaja kavandatud õppe-ja kasvatustegevused, oluline koht on mängul ning õuesviibimisel. Suur osa õppetegevustest toimub õues ja loomulikus keskkonnas.

Õpetaja poolt kavandatud õppetegevusi viiakse läbi 1. septembrist kuni 31. maini. Septembri kahel esimesel nädalal vaadeldakse ja analüüsitakse laste arengut, mille tulemuste põhjal koostatakse rühmade tööplaanid ja viiakse läbi õppe-ja kasvatustööd. Sellel perioodil viiakse läbi kordavaid õppetegevusi.

Jõuluajal ja aastavahetusel kaks nädalat ja märtsi lõpus üks nädal õppetegevusi ei toimu ja planeeritakse mängude nädalad. 1. juunist – 31. augustini on kordavad ja mängulised tegevused, nädalakavasid sellel perioodil ei koostata.

Planeeritud tegevuste kestus

1-3 aastased	3-5 aastased	6-7aastased
Kuni 15 minutit	Kuni 25 minutit	Kuni 35 minutit

Päevakava

Lasteaed avatakse kell 7.00 ja suletakse 19.00. 12 tundi töötab valverühm, ülejäänud rühmade avamise ja sulgemise kellaeg on paindlik ning arvestatakse lastevanemate ettepanekute ning vajadustega.

Lasteaia päevakava on paindlik, kindlad kellaajad on toidukordadel, laste uneajal ja saalitegevustel. Laste õuesviibimise aeg sõltub ilmastiku tingimustest.

	1-3	3-4	4-5	5-6	6-7
Laste vastuvõtt, individuaalsed tegevused, mäng	7.00-8.30	7.00-8.30	7.00-8.30	7.00-8.30	7.00-8.30
Hommikusöök	8.30-9.00	8.30-9.00	8.30-9.00	8.30-9.00	8.30-9.00
Planeeritud õppetegevused, õuesviibimine, mäng	9.15-11.30	9.15-10.45	9.00-10.30	9.00-10.40	9.00-10.45
Lõunasöök	11.45-12.15	12.00-12.30	12.15-12.45	12.15-13.45	12.30-13.00
Päevane uneaeg	12.45-15.00	12.45-15.00	13.00-15.00	13.00-15.00	13.00-15.00
Mängulised tegevused, ringitegevus	15.15-16.00	15.15-15.45	15.15-16.00	15.15-16.00	15.15-16.00
Õhtuode	15.30-16.00	15.45-16.15	15.45-16.15	16.00-16.30	16.00-16.30
Individuaalsed tegevused, mäng, õuesviibimine, huviringid	16.00-19.00	16.30-19.00	16.30-19.00	16.30-19.00	16.30-19.00
Lasteaia sulgemine	19.00	19.00	19.00	19.00	19.00

ÜLDOSKUSED JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides.

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- mängu- ja sotsiaalsed oskused;
- tunnetus- ja õpioskused;
- enesekohased oskused.

Mängu- ja sotsiaalsed oskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Lauamängud

- Õpetatakse lapsi mängima lauamänge, arendada püsivust ja keskendumisvõimet;
- Õpetatakse lapsi kinni pidama mängureeglitest;
- Lauamängude valikul jälgida, et mäng oleks ea- ja jõukohane;
- Muretsetakse rühma ja tutvustatakse lastele erinevaid lauamänge
- Lastele antakse valikuvõimalus
- Lauamängusid vahetatakse riulitel korrapäraselt vastavalt nädala teemadele või laste huvile
- Lauamängud asetsevad avatud riulitel

Õppemängud

- Erinevaid õppemänge kasutatakse õppetegevuste ilmestamiseks ja mitmekesistamiseks
- Õppemängude valikul lähtutakse laste vanusest ja arengutasemest
- Õpetatakse lapsi kinni pidama mängureeglitest

Liikumismängud

- Liikumismänge viiakse läbi õppetegevuste ühe osana;
- Liikumismänge kasutatakse laste vaba aja sisustamiseks;
- Liikumismänge mängitakse nii ruumis kui õues.
- Innustatakse lapsi ise alustama liikumismänge

Ehitusmängud

Ehitusmängudeks kasutatakse erinevaid materjale

- erinevaid klotse
- konstruktoreid
- mänguasju
- lavastusmängude rekvisiite
- erinevaid meisterdusvahendeid (paberit, pappi, karpe jne)
- looduslikku materjali (lumi, liiv)

Loovmängud

- Lähtuvalt laste vanusest ja õppekava teemadest õpetatakse või innustatakse lapsi mängima loovmänge
- Toetatakse laste fantaasiat loovmängude väljamõtlemisel
- Organiseeritakse rühma vajalikud vahendid ja materjalid loovmängude mängimiseks

Lavastusmängud

- Lavastusmänge kasutatakse õppetegevuste osana laste väljendusoskuse arendamiseks
- Lastele luuakse võimalusi (sirm, käpik- näpu- jms. nukud) lavastusmängude mängimiseks vabal ajal
- Innustatakse lapsi meisterdama erinevast materjalist (jäähmaterjalist, paberist jms.) nukkusid ja muinasjututegelasi, arendades sel moel laste fantaasiat ja kasvatades säästlikku suhtumist ümbritsevasse keskkonda
- Lavastusmängu valikul lähtutakse laste vanusest;

- Läbi lavastusmängude arendatakse esinemisjulgust, oluline on eduelamus.

Lapse eeldatavad arengutulemused

Õppe-ja kasvatustegevuse tulemusel 1,5-3 aastane laps:

- oskab matkida igapäevaolukordi ja jäljendada mängus täiskasvanut;
- suudab tegeleda pikemalt ühe mänguasjaga, mäng muutub püsivamaks;
- oskab ehitada klotsidest erinevaid esemeid (nukule voodi, autole garaaž), ehitab liivast lihtsat onnikest;
- oskab mängida „Leia samasugune” tüüpi õppemänge;
- oskab mängida lihtsaid lauamänge;
- oskab mängida kaaslasega kõrvuti;
- oskab kasutada erinevat mängumaterjali, mängides nii realistlike lelude kui ka asendusmänguasjadega;
- saab aru, et inimestel võivad olla tema omadest erinevad tunded ja emotsioonid;
- osaleb täiskasvanuga ühistegevustes, tegutseb teiste lastega kõrvuti;
- jagab oma asju mõnikord ka teistega;
- suhtleb meelsamini nendega, kellel on tihti koos;
- eeskuju toel järgib tähtsamaid sotsiaalseid reegleid (tänamine, teretamine, hüvastijätt).

Õppe-ja kasvatustegevuse tulemusel 3-4 aastane laps:

- oskab tegutseda rollile vastavalt (näiteks mängib ema, autojuhi või müüja tüüpilisi tegevusi.);
- oskab valida sobivaid mänguvahendeid;
- on kujunenud huvi erinevat mänguteemade vastu (nt. lasteaed, kool, kauplus jne.);
- oskab rääkida eri rolle mängides erineva hääletooni ja ilmekusega;
- oskab ühendada koosmängus oma mänguhuve teiste huvidega;
- suudab kuulata täiskasvanu emotsionaalselt esitatud lühikesi lugusid (lavastusmäng), jätab meelde üksikuid kergemaid lauseid ja imiteerib kuulnud loo tegelaste häälotsusi;
- oskab mängida lihtsamaid ehitusmänge väikestes rühmades, jagab omavahel ehitusmaterjali, kooskõlastab mängutegevusi ja saavutab ühise tulemuse;
- arvestab reegleid mängudes ja tegevustes, mida juhib täiskasvanu;
- püüab vahel teisi abistada ja lohutada; tal on ettekujutus teiste inimeste tunnetest ja mõtetest;
- osaleb lühikest aega ühistegevuses eakaaslastega;
- saab aru lihtsamatest seltskonnas käitumise reeglitest ning järgib neid igapäevases suhtluses; püüab täita kodukorra reegleid

Õppe-ja kasvatustegevuse tulemusel 4-5 aastane laps:

- oskab kombineerida oma mängudes erinevatest allikatest saadud teadmisi (õppekäigud, vaatlused, kirjandus, TV, jne);
- oskab rollimängudes täita kindlaid rolle ja nendele omaseid tegevusi;
- oskab enne mängu kokku leppida mängu teemas ja vajaminevates vahendites;
- oskab kuulnud jutu põhjal mängida lavastusmänge, annab edasi tegelaste iseloomulikke
- häälotsusi, käitumist ja tegevuse sisu;

- oskab enne tööle asumist kavandada kuidas ja mida ehitada, viib tegevuse lõpuni;
- oskab täita kokkulepitud mängureegleid;
- oskab teha eesmärgi saavutamiseks koostööd, jagab ja vahetab;
- mõistab teiste inimeste tundeid ja soove;
- oskab arusaamatusi lahendada verbaalselt;
- oskab käituda arvestades reegleid.

Õppe-ja kasvatustegevuse tulemusel 5-6 aastane laps:

- oskab mängus probleeme lahendada;
- oskab mängida võistlusmänge, tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust;
- oskab mängida koos teiste lastega ühismänge, mis nõuavad rühmas otsustamist, endale rollide võtmist, ausat mängu;
- oskab teist last mängus kiita, toetada või aidata;
- oskab välja mõelda ja etendada mõnda lugu;
- oskab kasutada erinevate mängude vahendeid uue mängu loomiseks;
- oskab vestluses oma järjekorda oodata;
- oskab nimetada ja järgib püsivalt kõiki rühma reegleid.

Õppe-ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- on suuteline mängule keskendumiseks;
- oskab rakendada mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- oskab algatada erinevaid mänge ja arendab mängu sisu;
- oskab täita mängudes erinevaid rolle;
- oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada ja järgib mängureegleid;
- oskab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- oskab kasutada mängudes loovalt erinevaid vahendeid;
- püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu;
- hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
- järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme; osaleb rühma reeglite kujundamisel;
- saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
- mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- oskab selgitada oma seisukohti.

Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse - taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Lapse eeldatavad arengutulemused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 1,5 -3 aastane laps:

- oskab leida tegutsemisajendit, kavandada ja organiseerida tegevusi täiskasvanu abiga; saab aru lihtsamatest suulistest korraldustest;
- suudab keskenduda tegevusele lühikeseks ajaks;
- oskab tegutseda nii konkreetsete asjadega kui ka neid kujutavate sümbolitega (pilt, mänguasi);
- oskab korrata ja jäljendada varasemaid kogemusi;
- on omandanud sõnavara, mis võimaldab tal ennast väljendada;
- osaleb dialoogis;
- saadab oma tegevust kõnega;
- omandab uusi seoseid, mõisteid ja teadmisi korduva kogemuse, aktiivse tegutsemise ning mudelite järgi õppimise kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3-4 aastane laps:

- oskab osaliselt oma tegevusi kavandada ja organiseerida ning tegutseda iseseisvalt otsese juhendamiseta;
- saab tänu keeleoskusele uut teavet, uurib ja esitab küsimusi;
- osaleb ühistegevuses ning teeb koostööd teiste lastega;
- oskab liigitada lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse järgi;
- suudab keskenduda tegutsedes mitmele nähtavale ja eristavale tunnusele ning jaotada oma tähelepanu;
- saab aru arvumõistest; huvitub tähtedest;
- omandab uusi teadmisi praktiliste olukordade, kogetud emotsioonide, kujutluste ja kõne kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 4-5 aastane laps:

- korrigeerib oma käitumist täiskasvanu abiga, väljendab oma emotsioone sobivalt;
- oskab tegutseda koos teistega;
- oskab lahendada ülesandeid ja probleeme ning saavutada kokkuleppeid;
- katsetab ja uurib erinevaid võimalusi, kasutades nii sümboleid,
- kujutlusi kui ka reaalseid esemeid ja objekte;
- osaleb erinevat liiki mängudes ja loovtegevustes;
- oskab rääkida olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus ning fantaseerida;
- suudab keskenduda huvipakkuvale tegevusele kuni kakskümmend minutit;
- oskab vaadelda ning märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid;
- kasutab teadmiste omandamisel ja kogetu meenutamisel lihtsamaid meeldejätmise viise (mälustrateegiaid).

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 5-6 aastane laps:

- suudab tegevusi kavandada, eesmärgi seada ja tegevusi lõpule viia;
- oskab arutleda kõlbelistel teemadel;

- saab aru esemete omavahelistest suhetest ja omadustest asjalisest ja ruumilisest järjestusest;
- oskab kasutada oma teadmisi nii sarnastes kui ka uudsetes olukordades;
- suudab keskenduda tegevusele vähemalt 20-30 minutit;
- järgib ühistegevustes reegleid ja suudab neid selgitada.

Õppe-ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
- kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
- tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
- suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

Enesekohased oskused

Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

Lapse eeldatavad arengutulemused

Õppe-ja kasvatustegevuse tulemusel 1,5-3 aastane laps:

- osaliselt on kujunenud enesetunnetus ja eneseteadvus, oma mina;
- saab hakkama esmase eneseteenindamisega;
- oskab iseseisvalt süüa ja juua;
- oskab kasutada tualetti;
- oskab väljendada tugevaid emotsioone;
- oskab mõningates igapäevastes olukordades valikute üle ise otsustada ning üritab neid ka ellu viia;
- täidab igapäevarutiini.

Õppe-ja kasvatustegevuse tulemusel 3-4 aastane laps:

- saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest;
- saab hakkama eneseteenindamisega, tal on kujunenud tualetiharjumused;
- väärtustab oma saavutusi;
- väljendab verbaalselt lihtsamaid emotsioone, oma soove, tahtmisi ja seisukohti ning püüab jõuda kokkuleppele;
- tahab olla iseseisev.

Õppe-ja kasvatustegevuse tulemusel 4-5 aastane laps:

- on igapäevastes tegevustes iseseisev;
- oskab väljendada oma emotsioone ja räägib nendest;

- suudab osaliselt vastutada oma tegevuse eest;
- oskab avalikus kohas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte.

Õppe -ja kasvatustegevuse tulemusel 5-6 aastane laps:

- oskab leida lahendusi probleemidele;
- oskab panna ennast iseseisvalt riidesse;
- oskab kasutada õigesti söögiriistu;
- teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
- oskab püstitada eesmärke ja neid ellu viia.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- suudab oma emotsioone sobival viisil väljendada;
- kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
- oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele, vastutab oma käitumise eest;
- tegutseb iseseisvalt, algatab mängu ja tegevusi;
- saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
- oskab riietumisel siduda paelu;
- kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

ÕPPE-JA KASVATUSTEGEVUSE VALDKONNAD JA LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

Mina ja keskkond
 Keel ja kõne
 Matemaatika
 Kunst
 Muusika
 Liikumine
 Eesti keel kui teine keel

Mina ja keskkond

ÕPPESISU

KÄSITLETAV TEMAATIKA

- Mina ja minu keha
- Minu rõõmud ja mured, tunded ja käitumine
- Minu perekond ja lähisugulased
- Eluring
- Kuidas aitan ema-isa
- Minu sõbrad
- Minu mängud ja tegevused
- Minu tervis ja selle hoidmine-karastamine
- Minu lasteaed

- Minu kodukant ja kodulinn
- Minu kodumaa ja tema rahvused ning kombed-traditsioonid; emakeel ja selle kõla, ennemuistne ja tänapäeva Eesti
- Kodumaa lähinaabrid
- Kauged maad ja rahvad
- Kuidas kasvan ohutult suureks, tugevaks ja terveks?
- Kuidas saan ennast ja kaaslasi aidata, kui juhtub õnnetus?
- Koduloomad ja nende kasulikkus
- Eestimaa ja kodukandi loodus (nii floora kui fauna)
- Kaugete maade loodus
- Kuidas hoida loodust puhtana ja korras?
- Aastaajad, aastaring
- Loodus ja selle värvid-lõhnad erinevatel aastaegadel
- Tööd erinevatel aastaegadel
- Laste tegemised erinevatel aastaegadel
- Iga töö on au sees
- Masinad ja nende tööd
- Liiklus tänaval
- Liiklemine ruumides
- Kosmos
- Vanaaeg

ÜLDEESMÄRGID:

LAPS ...

- märkab nähtusi ja muutusi looduses ning esitab küsimusi märgatu kohta;
- väärtustab keskkonda hoidvat ja säästvat mõtteviisi.
- omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- väärtustab Eesti rahvakultuurile omased traditsioone; teab, et on olemas erinevad kombed ja traditsioonid.

Valdkonna *Mina ja keskkond* sisu:

- looduskeskkond: taime- ja loomariik, muutumine looduses, elukeskkond, inimese mõju loodusele;
- tehiskeskkond: ehitised, kodutehnika, transport, jäätmed
 - liiklus ja turvalisus: tänava ületamine ja valgusfoor, sõidukid, liiklusmärgid, turvavarustus;
- sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, elukutsed, töö, kodumaa, teised maad ja rahvad, tähtpäevad, pühad, kombed, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid, suhtumine erinevustesse;
 - tervis ja ohutus: tervise väärtustamine, hügieen, hammaste tervis, tervislik toitumine, inimkeha, ohutus ja turvalisus.

LOODUSKESKKOND

1-3 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Eristab erinevaid ilmastikunähtusi: vihm, päike, tuul.

- Teab linde: tuvi, kajakas, varblane.
- Saab aru üldmõistest: lill, kala, loom.
- Tunneb mõningaid aed – ja puuvilju, nende välimuse, maitse ja nimetuse järgi.
- Eristab 1-2 erinevat puuliiki.
- Tunneb koduloomi: koer, kass, kana, kukk ja nende kehaosi.
- Tunneb metsloomi: karu, siil, orav, rebane ja nende kehaosi.
- Oskab matkida õpitud loomade häälotsusi.

Õpisisu:

- Hoolika suhtumise kujundamine loodusesse.
- Erinevad ilmastikunähtused: Vihm, päike, tuul.
- Linnud: tuvi, kajakas, varblane.
- Üldmõisted: lill, kala, loom.
- Taimed: tunda mõningaid aed-ja juurvilju nende välimuse, maitse ja nimetuse järgi (kurk, tomat, apelsin, õun).
- 1-2 erineva puuliigi eristamine.
- Koduloomad: koer, kass, kana, kukk, lammas, lehm, hobune, siga.
- Metsloomad: karu, siil, orav, rebane.
- Loomade kehaosad (saba, pea, jalad, silmad, sarved, suu jne).
- Õpitud loomade häälotsused.

3 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Teab nimetada aastaegade üldtunnuseid (talvel sajab lund).
- Tunneb ära kaske, pihlakat ja kuuske.
- Tunneb lilledest saialille, võilille, tulpi ja nende osi (õis, vars, leht).
- Tunneb kodu – ja metsloomi (kass, koer, rebane, jänes, karu).
- Oskab eristada tihast, kana, tibu.
- Tunneb mitmesuguseid vilju: porgand, kartul, tomat, kurk, õun, pirn.
- Teab mõningaid töid, mida tehakse sügisel ja kevadel.
- Tunneb ära liblika.

Õpisisu

- Loodusvaatlused, aastaegade üldtunnused.
- Puud: *kask, pihlakas, kuusk*.
- Lilled, nende osad (vars, õis, leht): *saialill, võilill, tulp*.
- Koduloomad: *kass, koer*.
- Metsloomad: *rebane, jänes, karu*. Talveuni.
- Linnud: *Tihane, kana, tibu*. Lindude toidumaja talvel.
- Mitmesugused viljad: *porgand, kartul, tomat, kurk, õun, pirn*.
- Tööd aias sügisel ja kevadel.
- Putukad: liblikas.

4 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Teab nimetada aastaegade üldtunnuseid ja ilmastikunähtusi (vihm, lumi, vikerkaar).

- Tunneb puid: vaher, mänd, kastan.
- Tunneb metsalilledest sinilille, ülast ja lumikellukest.
- Tunneb järgnevaid koduloomi: kass, koer, siga, lammas.
- Tunneb lindudest kana, kukke, tibu, kurge.
- Teab metsloomi: karu, hunt, orav, siil, konn ja mõnest nende elust talvel (karu, orav).
- Tunneb putukaid: lepatriinu, sipelgas, tigu.
- Teab mitmesuguseid vilju: kirss, ploom, kaalikas, peet, kapsas, maasikas, sibul.
- Tunneb seentest puravikku ja kukeseent.

Õpisisu

- Loodusvaatlused: aastaegade üldtunnused, ilmastikunähtused (vihm, lumi, vikerkaar).
- Puud: vaher, mänd, kastan. Eristada lehtede järgi 4 liiki puid.
- Lilled: sinilill, ülane, lumikelluke.
- Koduloomad: lehm.
- Linnud: kukk, pääsuke, leevike, kurg. Lindude elu talvel.
- Metsloomad: hunt, orav, siil, konn. Loomad talvel.
- Putukad: lepatriinu, sipelgas, tigu.
- Mitmesugused viljad: kirss, ploom, kaalikas, peet, kapsas, maasikas, sibul.
- Seened: kukeseen, puravik.
- Tööd aias ja põllul. Traktor. Reha, labidas.
- Toalilled: tupsrohtliilia, kummipuu.

5 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Teab aastaaegu, ilmastikku (tuul, pilved) ja sademeid (lumi, vihm).
- Tunneb ära leht-ja okaspuid ning nende lehti.
- Tunneb lilli: kress, aedliilia, aster, ülane, nurmenukk.
- Tunneb seeni: puravik, kukeseen, pilvik – söödavad seened. Kärbseseen – mürgiseen.
- Teab nisu, rukist ja kaera kui teravilja.
- Teab nimetada töid põllul, aias ja seal töötamise vahendeid (köblas, kastekann, kombain).
- Tunneb koduloomi: siga, hobune, vasikas, varss, põrsas, lammas, tall.
- Teab metsloomi: rästik, põder, metskits.
- Tunneb putukaid: kiil, kärbes, sääsk.
- Tunneb varblast, tuvi, öökulli ja mõningate lindude pesaehitust ning nende rändamist soojale maale.
- Teab mitmesuguseid vilju: redis, hernes, vaarikas, sõstar, mustikas.
- Teab ja oskab toalilide eest hoolitseda.
- Teab, et loodust tuleb kaitsta ja hoida.

Õpisisu

- Loodusvaatlused, aastaajad, ilmastik (tuul, pilved), sademed (vihm, lumi).
- Puud ja põõsad: okas-ja lehtpuud, nende võrdlus erinevatel aastaegadel. Eristada lehtpuud nende lehtede, koore, välimuse järgi.
- Lilled: kress, aedliilia, aster, ülane, nurmenukk.
- Seened: Pilvik, kärbseseen. Söödavad ja mürgised seened.

- Teravili: nisu, rukis, kaer. Viljakoristus sügisel.
- Tööd aias ja põllul. Tööriistad: kõblas, kastekann. Masinad: kombain.
- Koduloomad: siga, hobune, vasikas, varss, põrsas, lammas, tall.
- Metsloomad: rästik, vaskuss, põder, kits.
- Putukad: kiil, sääsk, kärbes.
- Linnud: pesaehitus, rändlinnud. Tuvi, varblane, öökull.
- Mitmesugused viljad: redis, hernes, vaarikas, sõstrad, mustikad. Hoidised.
- Toalillede eest hoolitsemine. Jõulukaktus.
- Looduskaitse. Mida mina saan teha looduse kaitseks.

6-7 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Tunneb aastaaegu ja ilmastikunähtusi (äike, rahe, härmatis).
- Tunneb järgnevaid puud ja põõsaid: vaher, mänd, kastan, haab, tamm, sirel, kadakas.
- Teab ja osalt ka tunneb järgnevaid lilli: ülane, nurmenukk, kullerkupp, nartsiss, maikelluke.
- Teab ja tunneb pildilt ära Põhjamaa loomi – jääkaru, põhjapõder, hüljes.
- Teab ja tunneb pildilt ära lõunamaa loomi – elevant, kaelkirjak, ahv, jõehobu, lõvi, sebra.
- Teab, kuidas loomad valmistuvad talveks (talveuni, kaitsevõlv).
- Laps tunneb sookurget, kuldnokka, rasvatihast, varest ja teab, kes neist on paigalinnud ja kes rändlinnud.
- Laps tunneb ja teab mõningaid maitsetaimi (till, petersell), ravimtaimi (paiseleht, kummel, teeleht, piparmünt); marjadest pohl, jõhvikas, karumari.
- Laps eristab mesilast herilasest.
- Laps teab veekogusid (järv, jõgi, meri, ookean) ja paljusid tema asukaid (loomad, kalad, teod, taimed).
- Teab, et inimene suudab kõige rohkem loodust reostada ja kaitsta.

Õpisisu

- Loodusvaatlused. Aastaajad. Ilmastikunähtused (äike, rahe, keeristorm, härmatis).
- Puud: haab, tamm, sirel, kadakas. Herbaarium.
- Lilled: nurmenukk, kullerkupp, nartsiss, maikelluke.
- Põhjamaade loomad: jääkaru, hüljes, põhjapõder.
- Lõunamaade loomad: elevant, kaelkirjak, ahv, jõehobu, lõvi, sebra.
- Loomade valmistumine talveks, talveuni. Kaitsevõlv.
- Linnud: lindude ränne.
- Taimed: maitsetaimed (till, petersell), ravimtaimed (paiseleht, kummel, teeleht, piparmünt). Marjad: pohl, jõhvikas, karumari.
- Putukad: mesilased, herilased.
- Erinevad pinnavormid: mäed, orud, tasandik.
- Veekogud: jõgi, järv, meri, ookean. Kalad.
- Inimese mõju keskkonnale. Keskkonnakaitse.

TEHISKESKKOND

1-3 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Laps teab lähima ümbruse sõidukeid ja oskab neid õigesti nimetada (auto, buss) ja näidata õigesti sõidukite osi (rattad, kabiin, kast).
- Tunneb pildil maja ja nimetab maja osad.
- Teab mööbli- ja tarbeesemete nimetusi, omadusi ja otstarvet: toolil istutakse, voodis magatakse, laua ääres süüakse, tassi kallatakse piima, taldrikusse tõstetakse suppi.

Õpisisu

- Tutvustada lapsi lähema ümbruse sõidukitega
- Õpetada eristama ja õigesti nimetama sõidu-ja veoautot.
- Bussis, sõiduautos, trammis, trollis sõidavad inimesed, veoautoga aga veetakse kaupa. Õpetada nimetama veoauto osi (kabiin, kast, rattad)
- Tutvustada mõningaid autojuhi töid (paneab auto käima, keerab rooli, juhib autot).
- Maja. Maja osad.
- Tutvustada mööbli-ja tarbeesemete nimetusi, omadusi, otstarvet: toolil istutakse, voodis magatakse, pliatsiga joonistatakse, laua ääres süüakse, tassi kallatakse piima, taldrikusse tõstetakse suppi.

3 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Teab kodumasinade nimetusi: pliit, pesumasin, külmkapp, tolmuimeja ja kuidas neid kasutada.
- Teab nimetada tööriistu: haamer, saag, kruvikeeraja, labidas, reha.
- Teab nimetada sõidukeid: auto, buss, lennuk, laev.
- Teab nimetada maja osi: katus, sein, põrand, uks, korsten, trepp.
- Laps teab nimetada oma lasteaia ümbruses olevaid ehitisi ja esemeid (puud, kuur, aed, kõnniteed, trepid).
- Teab, et prügi pannakse prügikasti.

Õpisisu

- Kodumasinad: pliit, pesumasin, triikraud, külmkapp, tolmuimeja – nende kasutamine.
- Tööriistad: haamer, saag, kruvikeeraja, labidas, reha.
- Sõidukid: auto, buss, lennuk, laev.
- Tutvustada maja: seinad, katus, uks, aken, korsten, trepp. Trepil liigutakse ettevaatlikult. Lapsed ei lähe üksi tänavale.
- Tutvuda lasteaia lähema ümbrusega. Tänav: majad, kõnnitee, sõidutee. Vaadelda maju: kivist, puust, kõrged ja madalad majad. Kõnniteed on kitsad, sõiduteed on laiad. Lapsed ei mängi tänaval ega jookse sõiduteel.
- Prügi pannakse prügikasti.

4 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Laps teab järgnevaid kodumasinaid – köögitehnika, kohvimasin; kodutehnikat - telefon, televiisor, arvuti ja nende otstarve.
- Teab ja tunneb operatiivsõidukeid – kiirabiauto, politsei, tuletõrjeauto.
- Teab kaupluse tähendust, sisu ja vajadust.

Õpisisu

- Kodumasinad – köögitehnika, kohvimasin. Telefon, raadio, televiisor, arvuti – nende otstarve.
- Sõidukid: operatiivsõidukid: kiirabi, politsei, tuletõrje. Tramm, rong.
- Kauplus. Sisustus: letid, riulid, kassa. Kauba vedamine kauplusesse mitmesuguste veokitega.

5 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Tunneb peale eelnevalt õpitud kodumasinade ka miksereid ja teab nende ohtlikusest.
- Tunneb erineva otstarbega autosid, trollibussi, laeva, purjekat, paati.
- Oskab kirjeldada mänguasjade erinevaid omadusi: materjal, pinnaomadused.
- Teab kirja liikumise teekonda (ajalehekiosk, aadress, postkontor, postiljoni töö).
- Oskab ehitada maja erinevatest klotsidest.

Õpisisu

- Kodumasinad: mikser ja eelnevalt õpitud masinate kordamine. Ohud kasutamisel
- Sõidukid: erineva otstarbega autod, trollibuss. Laevad, purjekad, paadid.
- Mänguasjade omadused: materjal, pinnaomadused.
- Postkontor. Kirjad. Ajalehekiosk Aadress. Postiljoni töö.
- Tuletõrje.
- Maja ehitamine.

6-7 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Laps teab, et igal elukutsel on omad töövahendid, need kergendavad töö tegemist, kuid nendega peab olema ettevaatlik.
- Teab maa-, vee- ja õhusõidukeid.
- Laps teab, et talvel tuleb sõiduteid puhastada lumest ja liivatada libeduse vastu.
- Laps teab raamatute ja raamatukogude tähtsusest ja vajalikkusest (kõik tarkused seisavad raamatutes).
- Laps teab, et kosmos ümbritseb kogu maakera ja sinna saab ainult kosmoseraketiga.

Õpisisu

- Igal elukutsel on omad tööriistad, nende kasutamine, otstarve. Elektririistad, nende kasutamine. Tööriistad muudavad töö kergemaks. Ohud nende kasutamisel.
- Sõidukid: maa-, vee- ja õhusõidukid. Maantee, raudtee. Lumekoristus talvel. Teede liivatamine.
- Raamatukogu ja raamatud.
- Kosmos. Raketi ja kosmoselaeva välimus.

- Koolimaja.

Liiklus ja turvalisus

1-3 aastased

Eesmärgid

Laps

- Saab aru mõistetest tänav-õu

Õpisisu

- Mõisted tänav, õu.
- Õues mängitakse, tänaval sõidavad autod

3-aastased

Eesmärgid

Laps:

- Teab, et tänaval ei tohi mängida
- Teab, et ruumis ja treppidel ei tormata - võib juhtuda õnnetus

Õpisisu

- Liikluse vaatlemine ja jälgimine lasteaia territooriumil ja tänaval.
- Foor – tulede tähendus ja jalakäijate liikumine vastavalt sellele.
- Mõisted – sõidu- ja kõnnitee.
- Erinevad veovahendid. Liiklusvahendite rühmitamine kasutamise koha (maal, vees, õhus) ja otstarbe järgi.
- Lasteaias ja õuealal liikumine

4-aastased

Eesmärgid

Laps:

- Eristab jalakäijate ja autode liikumist vastavalt foori märguandele
- Oskab ületada teed selleks ettenähtud kohas
- Tunneb veokeid nende otstarbe järgi (kiirabi, tuletõrjeauto, politseiauto)
- Teab, mis juhtub tulega mängides

Õpisisu

- Liiklus kodukohas. Jalakäijate ja autode liikumine vastavalt foori märguandele. Tee ületamine selleks ettenähtud kohas.
- Erinevad veokid nende otstarbe järgi (kiirabi, tuletõrjeauto, lumesahk, kaubaauto, veoauto jne.). Auto ja bussi võrdlemine – suurus, vorm, otstarve.
- Tule otstarve
- Lennukile iseloomulikud tunnused (tiivad, propeller, lendab kõrgel ja kiiresti). Lenduri iseloomuomadused.

5-aastased

Eesmärgid

Laps:

- Teab tänaval liikluses olevaid ohte, püüab neid vältida

- Teab looduses olevaid ohtusid (sügav vesi, habras jää, libedad tänavad jms), püüab neist hoiduda
- Teab sebra otstarvet
- Tunneb mõningaid liikluseesmärke

Õpisisu

- Politsei töö – liikluse valvamine, reguleerimine. Politseivorm ja töövahendid. Ohud tänaval liiklemisel. Sebra. Liiklusmärgid.
- Masinad ehitustöödel: kraana, tõstuk.
- Masinad põllutöödel: traktor, kombain, külvik, niiduk.

6-7 aastased lapsed

Eesmärgid

Laps:

- Teab ühissõiduki kasutamise reegleid
- Oskab kasutada tellitavat foori
- Saab aru mõistest risttee
- Teab helkuri tähtsust, kasutab seda
- Teab transpordi vajalikkust inimesele

Õpisisu

- Ühissõiduki kasutamise reeglid – istekoha pakkumine, vaikne kõne, sisenemine ja väljumine toimub rahulikult, loa palumine möödumisel, ära trügi.
- Tellitav foor – selle kasutamine.
- Liiklusmärgid. Mõisted risttee, parempoolne liiklus.
- Transpordi vajalikkus inimestele
- Täiskasvanute maailmas olevad ohud, nende vältimine

SOTSIAALNE KESKKOND

1-3 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Laps teab või tunneb oma nime, vanemate ees- ja perekonnanime.
- Teab või tunneb oma rühma õpetajate nime ja oskab orienteeruda ruumis ja mänguväljakul.
- Laps on näinud täiskasvanuid töötamas (ema, isa, õpetaja, kokatädi, majahoidja) ja mõistab selle vajadust.

Õpisisu

- Õpetada lapsi teadma oma nime
- Teada oma rühma õpetajate nime
- Orienteerumine rühmaruumis

3 aastased

Eesmärgid

- Laps teab, kes kodus elavad ja kas kodu on suures või väikeses majas.
- Teab, et kodus on ukсед, aknad, seinad, katus, trepid. Koduümbruse ja kodu peab hoidma korras. Kodus on ohtudeks kuum vesi, terariistad, lahtised aknad, rõdud.
- Laps teab oma lasteaia nime, ruume rühmas ja nende otstarvet. Teab rühma reegleid, nime ja oma kohta lauas ja voodis.
- Teab, et ta on laps, poiss või tüdruk ja oma ees- ja perekonnanime.
- Laps tutvub perekonna mõistega, et sinna kuuluvad kõik, kes kodus elavad, ka koer ja kass, kus kõik hoiavad üksteist.
- Laps näeb, et kodus tehakse-jagatakse kõiki asju koos – nii rõõme kui muresid.
- Laps aitab kodus vanemaid.

Õpisisu

Teema: Kodu, kodumaa

Kodu mõiste. Pere koosolemise koht. Kodu asukoht, kas kodu on suures või väikeses majas. Kodumaja – aknad, ukсед, seinad, katus, trepid. Erinevad ruumid kodus. Kodu ja koduümbruse korrashoid. Ohud kodus: terariistad, kuum vesi, lahtised aknad, rõdud. Kodused majapidamisesemed, mööbel jne. Koduõu, mis seal on?

Teema: Lasteaed

Meie lasteaia nimi. Lasteaia maja, õueala, ruumid lasteaias – nende otstarve, sisustus. Lasteaia töötajad ja nende töö. Käitumine lasteaias, viisakus. Oma rühma reeglid. Lasteaia reeglid. Oma rühma nimi. Minu kapi, rätiku, voodi koht, minu koht lauas.

Teema: Mina ise

Minu ees-ja perekonnanimi. Olen laps. Mõisted suur ja väike. Poiss ja tüdruk. Välimus, vanus.

Teema: Minu perekond

Perekonna mõiste, kes sinna kuuluvad. Mõisted ema, isa, vanaema, vanaisa, õde, vend. Teada oma pereliikmete nimesid. Ühine perekonnanimi.

Suhted perekonnas – vanemad armastavad lapsi, lapsed kuulavad vanemaid. Ühised rõõmud ja mured, ettevõtmised. Tööd ja toimetused peres. Kuidas saan oma vanemaid aidata. Ka loomad on pereliikmed. Nende eest hoolitsemine.

Teema: Inimesed meie ümber – erinevad elukutsed

Õpetaja ja õpetajaabi töö. Autojuht, arst, juuksur.

4 aastased

Eesmärgid

- Laps teab nimetada linna ja tänavat, maja või korter, kus ta elab. Kodumaja, selle osad ja nende vajalikkus. Ruumide sisustus, otstarve.
- Laps teab nimetada kodu lähedal asuvaid hooneid (kauplus, polikliinik, postkontor, lasteaed). Koduümbrus ja kodu tuleb hoida puhas ja korras (trepikoda, õueala).
- Lapsele on räägitud, et meie sünnimaa on Eesti, me räägime eesti keeles, me oleme eestlased ja meie rahvuslipu värvid on sini-must-valge.
- Laps teab lasteaia asukohta (linnas, maal), rühmaruumide sisustust võrreldes koduga.
- Oskab toalillede eest hoolitseda (kastab), hoidvalt suhtuda mänguasjadesse, lasteaia varasse ja mängukaaslastesse.
- Laps näeb täiskasvanute tööd lasteaias.
- Tutvub erinevate tööde ja nende vahenditega.

- Teab oma sugu, mida teha oskab, tüdrukutest kasvavad naised (emad), poistest mehed (isad).
- Suhtub omasoolisse ja vastassoosse loomulikult ja teab, et nimi näitab soolist kuuluvust. Teab, et ta on oma vanemale laps ja vanavanematele lapselaps.
- Laps armastab oma kodu, peret ja mõistab, et suuremad õpetavad ja abistavad väiksemaid ning arvestatakse üksteisega.
- Laps õpib hoolitsema koduloomade eest ja teab, et loom ei ole mänguasi.
- Laps õpib ja harjub koos perega puhkama, töötama, lõbutsema, rõõmustama ja suhtlema teiste peredega.
- Teab suhtlemisvahendeid: telefon, post, e-post.
- Teadmisi saab ajakirjandusest, raadiost, televisioonist, kirjandusest.
- Laps teab järgmisi elukutseid – kokk, majahoidja, bussijuht, meremees, õmbleja, tuletõrjuja.

Õpisisu

Teema: Kodu. Kodumaa. Teised maad ja rahvad.

Kodu aadress (linn, tänav). Minu kodu – korter, maja. Mõiste “kodukoht”. Kodumaja, selle osad ja nende vajalikkus, otstarve, tähtsus. Ruumide sisustus, otstarve. Kodu lähedal asuvad hooned (kauplus, polikliinik, postkontor, Lasteaed). Koduümbruse ja kodu korrashoid, hoolitsev suhtumine ühisvarasse (trepikojad, õued).

Meie sünnimaa Eesti. Emakeel – eesti keel. Rahvuslipp.

Naaberrahvad venelased, soomlased. Nende keel.

Teema: Lasteaed

Lasteaia maja, selle asukoht. Rühmaruumid, nende sisustus, võrdlus koduga. Taimed lasteaias ja hoolitsemine nende eest. Täiskasvanute töö lasteaias. Tutvumine erinevate töökohtadega ja töövahenditega. Hoidlik suhtumine mänguasjadesse ja teistesse lasteaias varadesse. Suhtumine mängukaaslastesse, tegevused lasteaias.

Teema: Mina ise

Milline ma olen? Mida ma oskan? Tüdrukutest kasvavad naised (emad), poistest mehed (isad). Loomulik suhtumine oma soosse ja vastassoosse. Nimi peegeldab soolist kuuluvust. Kes ma olen oma vanematele, vanavanematele.

Teema: Minu perekond

Armastus pere ja kodu vastu. Mõista, et suuremad õpetavad ja abistavad väiksemaid, väiksemad saavad teadmisi ja oskusi suurtelt inimestelt. Lapsed hoiavad koduloomi, hoolitsevad nende eest. Loom ei ole mänguasi.

Pere puhkab koos. Ühised ettevõtmised, tavad, suhtlemine teiste peredega.

Suhtlemisvahendid – telefon, post, e-post. Teadmiste saamine ajakirjandusest, raadiost, televisioonist, kirjandusest.

Üksteisega arvestamine ja vastastikune abistamine perekonnas.

Teema: Inimesed meie ümber – erinevad elukutsed

Kokk, majahoidja, bussijuht, meremees, õmbleja, tuletõrjuja.

5 aastased

Eesmärgid

- Laps oskab orienteeruda oma kodukohas – teab kus asuvad apteek, kauplus, politsei, polikliinik, postkontor, koolimaja, raamatukogu, jõgi. Teab ohtusid kodukohas – jõe kaldal, tänaval.

- Laps näeb inimeste tööd ja hoolitsust oma kodukoha eest (korrastustööd, lillede istutamine, muru niitmine, teede, parkide korrashoid, majade remontimine).
- Laps hoiab korras oma tuba või mängunurka ja teab mida võib kodus teha ja mida mitte.
- Teab mõistet kodumaa, et kodumaa nimi on Eesti ja pealinn on Tallinn. Meie elu juhib valitsus, mis asub Tallinnas Toompeal. Laps teab meie kodumaa lipu värve ja nende tähendusi; rahvuslind on suitsupääsuke ja –lill rukkilill.
- Teab nimetada suuremaid linnu –Tartu, Pärnu, Narva ja naaberriigid – Venemaa, Soome, Leedu, Läti ja igal riigil on oma keel.
- Laps tunneb oma lasteaia ümbrust ja õuala ning teab millise transpordivahendiga saab lasteaeda tulla. Teab mängimisel ohtusid toas ja õues ning kuidas neid ära hoida.
- Teab oma kohta inimeste hulgas, kuidas kaaslasega arvestada, teisi abistada, rõõmu valmistada ja kaasa tunda.
- Laps oskab tunda rõõmu ja muret perekonnas, abistada mures, tülitseda ja leppida
- Oskab suhelda ema-isaga, vanavanematega, teiste lastega.
- Laps teab, et kõik kodused hoiavad teda ja kodused sündmused (sünd, sünnipäev, lähedase kaotus) on temale väga tähtsad.
- Laps tunnetab erilist ühtekuuluvust peresse matkadel, reisidel, sportimisel, mängimisel, kus saab palju kogemusi läbi murede, rõõmude ja ohtude.

Õpisisu

Teema: Kodu. Kodumaa. Teised maad ja rahvad.

Kodukoht, orienteerumine oma kodukohas. Kus asuvad apteek, polikliinik, kauplus, politsei, postkontor, koolimaja, raamatukogu, jõgi. Ohud kodukohas – jõe kaldal, tänaval.

Inimeste töö ja hoolitsus kodukoha eest (korrastustööd, lillede istutamine, muru niitmine, teede, parkide korrashoid, majade remontimine).

Minu tuba või mängunurk.

Kodukord (mida tohib, mida mitte) minu kodus. Teiste inimestega arvestamine, käitumine kodus.

Süvendada kodumaa mõistet. Eesti on meie kodumaa. Pealinn Tallinn.

Valitsus töötab Toompeal. Riigilipu värvid, nende tähendus. Eesti suuremad linnad: Tartu, Pärnu, Narva. Rahvuslill, Rahvuslind.

Naaberriigid: Soome, Läti, Leedu, Venemaa. Nende asukoht kaardil, keel.

Teema: Lasteaed

Lasteaia ümbrus. Transpordivahendid, millega saab lasteaeda tulla. Lasteaia õueala, mängud seal. Ohud toas ja õues mängimisel, kuidas õnnetusi ära hoida.

Teema: Mina ise

Minu koht teiste inimeste hulgas, kaaslasega arvestamine, teiste abistamine, teistele rõõmu valmistamine, kaasa tundmine.

Teema: Minu perekond

Ühised rõõmud ja mured perekonnas. Üksteise abistamine mures. Tülid ja leppimine. Suhted: laps-ema, isa; laps-vanavanemad; laps-laps. Pere pakub kaitset. Erinevad sündmused peres: sünd, sünnipäev, lähedase kaotus.

Pere puhkus, erinevad puhkuseveetmise viisid (matkamine, reisimine, sportimine, mängimine jne.). Ohud puhkusel, nendest hoidumine. Võimalikud ohud võõrastega suhtlemisel.

Teema: Inimesed meie ümber. Erinevad elukutsed.

Politseinik, pagar, müüja, lasteaia juhataja, ehitaja, põllumees, aednik, kirjanik, luuletaja, kunstnik.

6-7 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Tutvub esivanemate eluga. Vanad talumajad (Rocca al Mare), elu seal, vanad mööbliesemed, majapidamistarbed, tööriistad. Kõrvalhooned: ait, laut, rehi, küün, kelder, kuur.
- Kogeb, et iga kodu on kordumatu ja omanäoline. Teab, mis on koduigatsus.
- Teab oma aadressi, linna või maakonda, kus ta elab.
- Teab hädaabinumbri (112), oskab helistada, kutsuda abi ja rääkida, mis ja kus juhtus.
- Tunneb ära Eestimaad kaardil (mere kaldal, nelinurk, kahe väikese saarega) ja naaberriigid.
- Tutvub kodulinnaga – Pikk Herman, Toompea, Raekoja plats ja Vana Toomas, Kadriorg. Tunneb Eesti lippu, vappi, hünni, presidenti, eesti rahvariideid (mõningaid). Tutvub rahvuseepos “Kalevipoeg” ja rahvapilliga.
- Teab nimetada naaberriike ja nende pealinnu.
- Tutvub Eestis elavate teiste rahvustega (piltide järgi).
- Teab lasteaia aadressi, teekonda kodust lasteaeda ja oskab vältida ohtusid teel. Orienteerub lasteaias sees ja õues, teab lasteaia traditsioone ja lasteaia tähtsust.
- Laps teab oma sünniaega (kuu ja kuupäev), oma vanust - vanemaks saades oskab rohkem teha ja saab aru, mida võib teha ja mida mitte (vastutab).
- Õpib tegema perepuud ja mõistab, et kodus arvestavad kõik üksteisega ja on tunda ühtekuuluvust.
- Tutvub läbi vestluste, et on olemas erilaadseid peresid: ema ja laps(ed), isa ja laps(ed), vanavanemad ja laps(ed). Vanemaid inimesi austatakse.
- Saab teadmisi suhetest noorte ja vanade, poiste ja tüdrukute, meeste ja naiste vahel.
- Teab inimese eluringi – sünd, kasvamine, vananemine, surm.
- Mõistab, et pere heaolu sõltub kõikidest pereliikmetest. Laps teab, millist tööd teevad tema vanemad, kui tähtis ja vajalik see on (töötasu). Ka laps käib tööl.
- Laps teab erinevaid elukutseid: õpetaja, näitleja (nukunäitleja, ooperilaulja), kirjanik, sportlane, lendur.

Õpisisu.

Teema: Kodu. Kodumaa. Teised maad ja rahvad

Elu vanasti. Vanavaemate kodu. Vanad talumajad (Rocca al Mare), elu seal, vanad mööbliesemed, majapidamistarbed, tööriistad. Kõrvalhooned: ait, laut, rehi, küün, kelder, kuur.

Iga kodu on kordumatu ja omanäoline. Mõiste “koduigatsus” Kodukoha traditsioonid, omapära.

Aadress -linn, tänav, maja, korter. Kodulinn Tallinn.

Mis võib ohustada minu kodu. Hädaabinumber 112.

Eesti kaart. Eesti asukoht mere kaldal. Naaberriigid.

Tutvumine kodulinnaga – Pikk Hermann, Toompea, Raekoja plats ja Vana Toomas, Kadriorg.

Eesti lipp, vapp, hümn. President. Eesti rahvariided. Rahvuseepos “Kalevipoeg”. Rahvapillid.

Meie naaberriigid ja rahvad. Nende pealinnad. Lapsed mujal maailmas – nende nahavärv, rahvus (eskimod, neegrid jt.).

Teised rahvused Eestis. Tutvuda erinevate rahvaste rahvustoitudega, nende söömiskultuuriga, muusikaga.

Teema: Lasteaed

Teada lasteaia aadressi. Tee kodust lasteaeda. Ohud teel, nende vältimine. Orienteerumine lasteaia ruumides ja õues. Lasteaia traditsioonid. Lasteaia tähtsus.

Teema: Mina ise

Minu sünniaeg (kuu, kuupäev). Vanuse tähtsus. Vanusega kasvab tegevuste hulk, millega laps hakkama saab ja mida teha tohib. Lapse õigused ja kohustused.

Teema: Minu perekond

Meie perepuu. Ühtekuuluvus ja teistega arvestamine.

Erilaadsed pered: ema ja laps(ed); isa ja laps(ed); ema, isa ja lapsed; vanavanemad ja laps(ed).

Vanemate inimeste austamine. Suhted: noored-vanad, poised-tüdrukud, mehed-naised.

Inimese eluring: sündimine, kasvamine, vananemine, surm.

Pere heaolu sõltub kõikidest pereliikmetest. Perekonnas vanemad töötavad. Ema-isa töökoht, töö, tegevusala. Töö tähtsus ja vajalikkus. Töötasu. Mis on lapse töö?

Teema: Inimesed meie ümber. Erinevad elukutsed.

Õpetaja, näitleja (nukunäitleja, draamanäitleja, ooperilaulja), kirjanik, sportlased (erinevad spordialad, tervisesport, tippsport, treener), lendur.

Tervis ja ohutus

1-3 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Näitab nimetatud kehaosi, nimetab ise osaliselt
- Teab oma eesnime ja reageerib sellele
- Istub laua ääres
- Liigub aktiivselt ruumis ja õues
- Peseb iseseisvalt käsi
- Küsib potile ja peseb pärast käed
- Näitab nimetatud pesemisvahendit, võtab selle kätte
- Oskab iseseisvalt süüa lusikaga ja juua tassist
- Sööb toidu juurde leiba
- Võtab riided seljast ja jalatsid jalast riietumisel
- Teab oma riideid
- Püüab asetada riideid oma kohale
- Teab, et on poiss või tüdruk

Õpisisu

- Kehaosade nimetamine
- Puhtuse hoidmise kasvatamine
- Riietumise õpetamine
- Sõbralik suhtlemine
- Sööma õpetamine
- Viisakusväljendite õpetamine

3-aastased

Eesmärgid

Laps:

- Oskab näidata ja nimetada oma näo-ja kehaosi
- Oskab riietuda, teab, mis on õueriided, mis toariided
- Oskab iseseisvalt kasutada mõningaid hügieenivahendeid (kamm, hambahari, salvrätik, taskurätik)
- Oskab hoida õigesti lusikat
- Teab oma vanust
- Sööb iseseisvalt ja puhtalt
- Teab, et söömise ajal ei joosta laua juurest ära ja lahkutakse peale söömise lõpetamist
- Kasutab salvrätti
- Tänab peale *head isu* soovimist
- Kasutab iseseisvalt seepi ja oma käterätti
- Teab, et varrukad tuleb enne käte pesemist üles keerata, püüab seda teha
- Riietub ja oskab nõõpida eesmisi nõõpe
- Teab riietumise ja lahtiriietumise järjekorda
- Oskab asetada riideid korralikult toolile ja kappi
- Oskab kasutada viisakusväljendeid abi küsimisel
- Teab, et märjad riided peab kuivama panema, annab need meeldetuletusel õpetajale
- Oskab iseseisvalt kasutada WC paberit
- Teab, et treppidel liigutakse vaikselt ja ettevaatlikult
- Teab, et jää on libe ja seal võib kukkuda
- Teab, et kaaslasi lüüa ja tõugata on halb
- Jagab asju teistega ja ootab, kui vaja

Õpisisu

- Tervisliku toitumise õpetamine
- Hügieeniharjumuste kujundamine
- Viisakusväljendite kasutamise harjutamine
- Ohutu liikumise õpetamine
- Enda välimuse ja riietuse eest hoolitsemine
- Erinevate maitsete tundmaõppimine
- See tore laps olen mina- rõõmus ja terve

4-aastased

Eesmärgid

Laps:

- Teab oma näo-ja kehaosade vajalikkust
- Teab, et poisid ja tüdrukud on erinevad
- Teab oma perekonnanime ja sünnipäeva aastaaga
- Oskab kirjeldada toidu maitset (mõisted soolane, magus, kuum, külm, hapu)
- Sööb puhtalt ja korralikult, ei pudista toitu
- Oskab varrukaid enne kätepesu üles keerata
- Teab pesemise vajalikkust
- Oskab pesta iseseisvalt nägu, käsi
- Oskab korralikult kasutada taskurätti

- Teab, et köhimisel ja aevastamisel kaetakse suu käega, teeb seda
- Käib trepil ja teistes ruumides rahulikult, ei trügi ega tõukle
- Paneb märjad riided meeldetuletusel ise kuivama
- Oskab keerata riideid ümber ja kokku panna
- Oskab asetada riideid korralikult toolile ja kappi
- Oskab laua ääres sirgelt istuda
- Oskab hoida õigesti kahvlit
- Teeb vahet halva ja hea käitumise vahel
- Nimetab enda tundeid ja saab aru teiste tunnetest
- On abivalmis, kaastundlik ja oskab lohutada
- Nimetab põhiemotsioone ja oskab neid väljendada (hirm, rõõm, viha, kurbus)
- Teab, miks peab puhkama ja magama
- Nimetab lasteaiaruumides ja õues valitsevaid ohte ning püüab neid vältida
- Teab, et võõrastega ei tohi kaasa minna

Õpisisu

- Mina ja minu meeleolud
- Minu sõbrad
- Lauakommete õpetamine
- Terves kehas terve vaim- karastamine, tervislik toitumine, haigustest hoidumine
- Hammaste hügieen
- Kõik oleme erinevad (poiss ja tüdruk, välimus)
- Mis aitab mind tugevaks ja terveks teha, erinevate toitumise kasulikkus, õige päevarežiim

5-aastased Eesmärgid

Laps:

- Teab isikliku hügieeni reegleid
- Hoiab iseseisvalt korras oma välimuse, märkab kui riided on mustad ja lohakat välimust
- Tunneb kõiki oma kehaosi
- Oskab käituda söögilauas
- Oskab kasutada nuga ja kahvlit
- Teeb vahet hea ja halva käitumise vahel
- Julgeb pöörduda kõrvalise täiskasvanu poole abi saamise eesmärgil (lapse kadumise puhul vms)
- Teab, et võõrastega ei tohi kaasa minna

Õpisisu

- Eneseväärikuse kasvatamine
- Tülide sõbralik lahendamine
- Minu keha: meeleelundid ja mis on minu keha sees
- Mis on tervisele hea, mis halb, mis ohtlik
- Korralik välimus ja viisakas käitumine
- Ohuolukorras käitumine

6-7 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Kirjeldab oma keha, nägu, suurust ja juustevärvi
- Omab algteadmisi inimese kehast ja selle talitlusest, kirjeldab nende „töötamist“
- Oskab hoida oma tervist ja teab, kuidas seda tugevdada
- Oskab näha ümbritsevaid ohtusid liikluses, ümbritsevas keskkonnas ja oskab neist hoiduda
- Oskab ohuolukorras abi kustuda 112 telefonil
- Oskab öelda, kuidas ta ennast tunneb
- Saab aru teiste inimeset tunnetest, on osavõtlik
- Oskab kirjeldada oma lähedaste suhtumist enesse
- Kasutab ohutult esmaseid käsitöövahendeid
- Julgeb kiusajale vastu hakata ja abi paluda kiusamise puhul
- On aktiivne hädaolukorras, teatab, kui märkab õnnetust või abi vajavat teist inimest
- Teab ohtusid, mis esinevad täiskasvanute maailmas (narkomaanid, kommionud jms.), püüab neid vältida

Õpisisu

- Keha areng ja talitus-ma kasvan
- Silmade, kuulmise ja hääle tervishoid
- Toitumine, vitamiinid, toidupüramiid
- Kuidas öelda nii, et kaaslane haiget ei saa
- Tervise hoidmine, karastamine
- Hädaabi number 112
- Täiskasvanute maailmas olevad ohud, nende vältimine

TEEMAD, MIDA KÄSITLETAKSE TERVISEKASVATUSE TEGEVUSTES:

1. *Algteadmised: Tunne iseennast. Mis on tervis?*
 - a. *Mida tähendab minule sõna tervis?*
 - b. *Kas tervis on minu jaoks tähtis?*
 - c. *Mida ma teen, kui ma olen terve?*
 - d. *Mida ma teen, kui olen haige?*
 - e. *Mida ma ise saaksin teha oma tervise heaks?*
 - f. *Kuidas ma enda eest hoolitsen?*
2. *Ma kasvan ja arenen*
 - *Kuidas ma oma kasvamist märkan?*
 - g. *Miks lapsed kasvavad? Mida on selleks vaja? Kuidas kasvavad taimed, loomad?*
 - h. *Minu elukäik (imik, koolieelik, koolilaps, täiskasvanu, vanur).*
3. *Nahk ja selle ehitus.*
 - i. *Naha ülesanded.*
 - j. *Naha puhtus.*
 - k. *Haiguste põhjused (pisikud jne).*
4. *Terved hambad*
 - l. *Milleks hambaid vaja on?*

- m. *Kuidas hammaste eest hoolitseda?*
 n. *Piimahambad ja jäävhambad.*
5. *Luustik*
 o. *Milleks luustikku vaja on?*
 p. *Mida minu luustik vajab?*
 q. *Liigesed, kuidas nad töötavad?*
6. *Lihased.*
 r. *Milleks lihaseid vaja on?*
 s. *Minu kõige suurem ja kõige väiksem lihas.*
 t. *Spordi tähtsus.*
7. *Süda ja vereringe*
 u. *Südame ehitus.*
 v. *Kuidas süda töötab?*
 w. *Mis on kasulik minu südamele?*
8. *Hingamine*
 x. *Kopsud.*
 y. *Mis juhtub sissehingamisel?*
 z. *Miks on kasulik hingata läbi nina?*
 aa. *Miks on värsk õhk kasulik?*
 bb. *Miks on suitsetamine kahjulik?*
9. *Seedeelundid ja toit*
 cc. *Mis on seedimine?*
 dd. *Toidud teekond minu kehas.*
 ee. *Tervislik toit.*
10. *Meeleelundid*
 ff. *nägemine*
 gg. *kuulmine*
 hh. *haistmine*
 ii. *kompimine*
11. *Kuidas ma siis ilma sündisin?*
 jj. *Loote arenemine.*
 kk. *Lapse sünn.*
12. *Esmaabi lihtsamate traumade puhul.*
 ll. *kukkumine*
 mm. *kriimustus*
 nn. *põletus*
 oo. *haavad*

Teemasid käsitletakse kõikides vanuserühmades, käsitluse põhjalikkus sõltub laste vanusest.

Keel ja kõne

1-3 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Nimetab pildil ja enda ümber olevaid esemeid ning vastab küsimustele *mis(kes) see on?*
- Tunneb ära kuulnud loomade, lindude jm. häälotsusi ja kordab neid
- Oskab kasutada lihtsamaid omadussõnu
- Oskab kasutada kõnes nimi-, tegu-, omadus- ja määrsõnu
- Kordab järele üksikuid häälikuid
- Oskab vastata küsimustele kahesõnaliste lausetega
- Kuulab, mõistab täiskasvanute korraldusi ja täidab neid
- Oskab väljendada oma soove
- Oskab kuulata esitatavat muinasjuttu või kirjanduspala 5 minutit
- Soovib korrata järele lühemat luuletust või liisusalmi
- Oskab mängida koos täiskasvanuga käemängu
- Tunneb rõõmu mängust, matkimisest jms
- Teab, kuhu pannakse raamatud
- Oskab keerata raamatulehte
- On tuttav ruumidega, kus ta liigub

Õpisisu:

- Jutukeste, lühikeste luuletuste ja munasjuttude kuulamine
- Erinevate intonatsioonide matkimine
- Mänguliste liigutuste kaasategemine.
- Liisusalmide lugemine koos liigutustega
- Lasteraamatute illustratsioonide vaatamine, esemete nimetamine
- Ühe-, kahesõnaliselt küsimustele vastamine tegelaste ja tegevuse kohta
- Täiskasvanu kõne kuulamine ja tegutsemine juhise järgi
- Sõnavara rikastamine nimi-, omadus-, tegusõnadega, määrsõnadega, ütleb lihtsamaid omadussõnu
- Küsimusele *mis(kes) see on?* vastamine, küsimuse esitamine
- Nimisõnade kasutamine ainsuses ja mitmuses, nimi- ja tegusõnade ühildamine, õigete käänete ja pöörete kasutamisele suunamine
- Nimetava ainsuse ja mitmuse kõrvutamine
- Omadussõna kasutamine nimisõna täiendajana (suur must koer)
- Aktiivse kõne arendamine
- Lühikeste luuletuste õppimine (jõulud, emadepäev, loomadest)
- Lavastusmängu jälgimine (kuni 2aastased)
- Tuttava jutu järgi lavastusmängu mängimine (Tibu, Naeris, Kakuke, Anu ja muna jms.)
- Puhumismängud, käemängud, keele- ja hultemängud, rütmiharjutused: koputamine, plaksutamine, hingamisharjutused, hääldusharjutused (looma- ja linnuhääled, loodushääled)
- Kirja eelharjutused: käe- ja pintsliljäljend, trükk, joonte tõmbamine valgele paberile, pildi värvimine
- Erineva intonatsiooni matkimine
- Lihtsamate puzzlede kokkupanemine, pildiloto mängimine

- Esemetega tutvumine kompimise, maitsmise ja vaatlemise põhjal
- Lasteaia ruumidega tutvumine (saal)
- Lihtsamate tööde ja oluliste tarbeesemetega tutvumine, otstarbe teadmine(söögi keetmine, toolil istutakse jms.)

3 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Oskab vastata lühilauselega kirjanduspala, luuletuse, muinasjutu sisuga seoses olevatele küsimustele
- Oskab kirjeldada pildil, õues jms.nähtut lihtsamate väljenditega
- Oskab jutustada 3-4 osast koosneva pildiseeria järgi
- Suudab kuulata õpetaja esitlust teda katkestamata
- Tahab ja oskab mängida koos õpetajaga lühikesi lavastusmänge
- Oskab kasutada kõnes erinevaid intonatsioone
- Suudab reguleerida oma hääle tugevust ja kõne tempot
- Mõistab ja kasutab oma kõnes ase- ja arvsõnu
- Eristab mineviku ja oleviku vorme
- Mõistab ja kasutab mõningaid üldmõisteid
- Suudab moodustada omadussõna alg- ja keskvõrret
- Teab lasteaia tervishoiutöötaja ja koka tööülesandeid
- Oskab peast öelda paar 4-8 realist luuletust
- Oskab raamatut korralikult asetada oma kohale

Õpisisu

- Ühise kuulamisoskuse kujundamine, loetu sisust aru saamine ja illustratsioonide vaatamine, küsimustele vastamine lühidalt
- Esemete leidmine ja nimetamine, kirjeldamine lihtsate väljendite abil
- Esemete, olendite ja nähtuste omaduste nimetamine, esemete äraarvamine lihtsa kirjelduse järgi
- 2-3 lühikese luuletuse (4-8 rida) peast esitamine
- Vaikset ja valju hääle ning erinevate intonatsioonide kasutamine
- Diktsiooniharjutused
- Sõrmemängud
- Arvsõnade kasutamine kõnes
- Sõna *mina* kasutamine endast rääkides ja teised asesõnad
- Üldmõistete õpetamine ja kasutamine kõnes(mööbel, mänguasjad?)
- Oleviku ja mineviku kasutamine
- Omadussõna kasutamine nimisõna täiendajana, alg-ja keskvõrde moodustamine
- Mõnelauselise kirjelduse koostamine tuttava pildi, looma või mänguasja kohta.
- Isikliku kogemuse põhjal rääkimine(tegevuse kirjeldus)
- Mardi-ja jõulikombestikuga tutvumine
- Oma mõtete väljendamine soses sõprusega
- Oma soovide väljendamine lühikeste lausetega
- Küsimusele *mida teeb?* vastamine
- Lihtsamad rollide täitmine lavastusmängus(õpetaja abiga)
- Lasteaia tähtsamate ruumidega tutvumine(köök, arstikabinet)

- Täiskasvanute tööga tutvumine lasteaias
- Lasteaia lähiümbrusega tutvumine
- Iseloomuliku liikumise, hääliksuste ja kehaosade kujutamine ja esiletoomine
- Õpetaja abiga lavastusmängude mängimine tuttava kirjanduspala põhjal (Kakuke, Kolm karu, Kolm põrsakest, Tare-tareke, Rebane ja kukk jms).

4 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Oskab hääldada õigesti enamust emakeele häälikutest, kõneleb selgelt ja arusaadavalt
- On omandanud oma sõnavara piires õige häälik- ja silbistruktuuri
- Matkib täiskasvanu eeskujul intonatsioone
- Kasutab õigesti olevikku ja lihtminevikku
- Oskab rääkida 2-4 sõnaliste lausetega
- Suudab kuulata esitatavat kirjanduspala 10-15 minutit
- Oskab vastata kirjanduspalaga seotud küsimustele
- Oskab lühidalt jutustada pildil nähtust
- Oskab lühikesi jutukesti ümber jutustada
- Oskab iseloomustada lihtsate väljendite abil asjade, nähtuste välimust, suurust ja otstarvet
- Vastab *Miks? Kuidas? Kus?* küsimustele, esitab ise analoogseid küsimusi
- Oskab järjestada tuttava pildiseeria ja kirjeldab mõne lausega tegevust
- Oskab osa võtta pikemast vestlusest
- Oskab kuulata kaaslaste kõnet

Õpisisu:

- 1) Erinevate kirjanduspala sisust arusaamine ja pala sisu, tegelaste ja tegevusega seotud küsimustele vastamine.
 - Illustratsioonide vaatamise ja neist arusaamise oskus kujundamine. Illustratsioonide iseseisev vaatamine ja nende põhjal jutu välja mõtlemine
 - Pildimaterjali järgi ja küsimuste abil lausete moodustamine
 - 2-3 õpitud luuletuse ilmeka esitamine
 - Tegelaste headest ja halvadest omadustest arusaamine, tegelaste käitumise analüüsimine
 - Esemete omaduste nimetamine, kõne ja praktilise tegevuse ühendamine
 - Sõnade kõla kuulamine ja selge diktsioon
 - Sõnade häälimine, häälikumängud
 - Täishäälikute hääldamine
 - Sulghäälikute häälimine ja tähtede tutvustamine
 - Lihtsamad häälikumängud
 - Lihtmineviku kasutamine
 - Isiklike kogemustele põhineva jutustamine.
 - Lavastusmängudes süžee, miimika, intonatsiooni, poosi, kõnnaku ja hääle kasutamine.
 - Lavastusmängud Kolm põrsakest, Hunt ja 7 kitsetalle, Punamütsike, Memme musi, Kitsetall, kes luges kümneni
 - Käpiknukkude, maskide, mänguasjade ja muude vahendite kasutamine mängus
 - Oskuse kujundamine vaikselt, ilma vahele segamata ära kuulata kaaslaste jutustamine

- Kirja eeltöö harjutused: joontest kujundi moodustamine
- Õige pliiatsihoid, õige kehahoid kirjutamisel
- Igapäevaste viiakusväljendite harjutamine ja kõnes kasutamine
- Pikemast vestlusest osavõtmine

5 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Oskab vastata kirjanduspala, luuletuse või muinasjututga seoses olevatele küsimustele mitmest sõnast koosneva lausega
- Hääldeb õigesti, selge diktsiooniga erinevaid liisusalme, vigurlauseid
- Kuuleb sõnas häälikuid, hääldeb häälikuid õigesti, nimetab häälikuid sõna alguses, keskel, lõpus
- Oskab eristada sõnas täiskasvanu häälde alusel pikka ja lühikest häälikut
- Kasutab kõnes õigeid aja ja grammatilisi vorme
- Oskab kasutada kõnes tuttavaid üldmõisteid
- Oskab leida ja kasutada mõningaid sünonüüme ja antonüüme
- Oskab õigesti kasutada laadivahelduslikke sõnu
- Teab peast mõningaid vanasõnu, mõistatusi, liisusalme
- Oskab nimetada täis- ja kaashäälikuid, sulghäälikuid
- Oskab leida tekstist lauset ja lausest sõnad
- Oskab kirjutada oma nime
- Oskab jutustada tuttava muinasjutu sisu
- Oskab teha „oma raamatut“

Õpisisu:

- Teiste rahvaste kirjanduse tutvustamine
- Ümberjutustamisel oma suhtumise väljendamine tegelastesse.
- Jutustuse jätkamine õpetaja poolt alustatud teemal, loovjutukeste koostamine piltide ja oma kogemuste põhjal.
- Jutule lõpu, pealkirja välja mõtlemine. Pildi järgi jutustamine. Tuttava jutu ümber jutustamine.
- Kirjanduspalades kasutatavast mõistukõnest arusaamine, oskus tähele panna kordusi, vanasõnu, kõnekäände
- Raamatu tegemine etteantud teema või kogemuste põhjal
- Lavastusmängude mängimine tuttavate jutukeste alusel, tuttavate luuletuste kasutamine mängudes ja muudes tegevustes
- Täislausega küsimusele vastamine
- Luuletuse eristamine jutust
- Häälik, hääliku kuulamine, häälimine, hääliku asukoha määramine sõna alguses ja tähemärgi näitamine,
- Sõnade häälimine, sidusa häälde jälgimine, häälitud sõnade äratundmine
- Mõisted *sõna*, *häälik*. Lause koosneb sõnadest.
- Häälikumängud hääliku asukoha muutmisega, riimuvate sõnadega
- Sõnamängud antonüümide ja sünonüümide leidmise ning kasutamisega
- Silbimängud, kiirkõneharjutused, sõnamängud (sõnakett jt.),
- Häälikute võrdlemine kõlavuse lausel (täis-, kaas- ja sulghäälikud)
- Tähetede tutvustamine, õpitud tähtedest sõnade ladumine tähekaartidega

- Lühike ja pikk häälik
- Kahest häälikust koosnevad sõnad, esimese ja teise hääliku leidmine
- Kahe tähe seotult kokkulugemine
- Sõnadest lause moodustamine
- Sõnade tähenduse muutumine(saag-saak jne.)
- Asendi- ja kohamõistete tutvustamine(laua all, mere ääres)
- Tegusõna tutvustamine
- Liitlausete kasutamine.
- Iseseisev liisusalmide kasutamine mängus
- Kirja eelharjutused: pidevjoone jälgimine, labürint, tähtede kaunistamine, ehisjoonistamine, liivale ja mannaldrikule kirjutamine, tähtede voolimine, punktiirjoone jäljendamine
- Mustriharjutused, õige keha-ja pliiatsihoid kirjutamisel.
- Käe-ja näpuharjutused, rütmitunde arendamine, laste käelihaste arendamine.
- Erinevad kirjutusvahendid (kriit, pliiats jne).
- Piltülesannete lahendamine
- Teatrisirmi, lihtsate dekoratsioonide, erinevate nukkude ja kostüümielementide kasutamine mängus. Omaloomingu lavastamine
- Lavastumängude iseseisev dramatiseerimine: Pöial- Liisi, Jussikese 7 sõpra, Tuul ja Päike jt.

6-7 aastased

Eesmärgid:

Laps:

- Oskab kõneleda selgelt ja ladusalt
- Oskab hääldada mitmesilbilisi ja häälikuühenditega sõnu ning enamkasutatavaid võõrsõnu
- Oskab reguleerida hääle tugevust ja intonatsiooni
- Oskab kasutada kõnes õigeid aja ja grammatikavorme
- Kuuleb ja nimetab kõiki häälikuid sõnas õiges järjekorras
- Oskab eristada sõnas lühikest ja pikka häälikut
- Mõistab avaldada arvamust nähtu, kuuldu, loetu põhjal
- Oskab avada luuletuste sisu
- Oskab kõnes kasutada vastandsõnu ja samatähenduslikke sõnu
- Mõistatab, koostab ja arvab ära mõistatusi
- Teab mõningaid vanasõnu
- Oskab mängida kaaslastega sõnamänge, tuletab lihtsaid sõnatuletisi ja liitsõnu
- Tunneb ja kirjutab kõiki joonistähti, kirjutab õigeid tähekujusid
- Oskab lugeda lihtsamaid sõnu kokku
- Oskab lahendada lihtsaid lasteristsõnu, teab lause lõpumärke ja nende tähendust

Õpisisu

- Kirjanduspala sisust arusaamine ja küsimustele vastamine ning pala ümber jutustamine.

- Illustratsioonide vaatamise ja neist arusaamise oskuse süvendamine.
- Õpitud luuletuse ilmekas esitamine ja luuletuse sisu lahti mõtestamine.
- Oskuse kujundamine väljendada oma suhtumist kirjanduspala sisusse, tegelastesse ja nende käitumisse. Intonatsiooni abil tegelaste iseloomu väljendamine
- Lühijutukese koostamine pildi järgi.
- Pildiseeria järgi jutukese koostamine, loole lõpu juurdemõtlemine
- Huvi äratamine raamatute lugemise vastu.
- Teatmeteoste kasutamine.
- Aru saamine kirjanduspalades kasutatavast mõistukõnest.
- Mõisted: *luuletus, muinasjutt, vanasõna, kõnekäänd, naljandid, dialoogid*
- Võõrsõnade õige hääldus
- Sõnadest lause moodustamine
- Mitme omadussõna kasutamine nimisõnade laiendajana(suur kirju vihmavari)
- Nimisõna laiendamine tegusõna ja sihitisega(ema õmbleb kleiti)
- Üldmõistete kasutamine(juurviljad on...)
- Keeruliste ja mitmesilbiliste sõnade hääldamine ja häälimine(korstnapühkija)
- Hääliku-(pikkuste võrdlemine) ja silbimängud(kokkulugemise ja sõnade avastamise), nõrk ja tugev sulghäälik sõnas
- Riimuvad kahetähenduslikud sõnad(tee, jt.)
- Suurte ja väikeset trükitähetede otsimine tekstist, suur täht lauses
- Sõnade tuletamine (tuletõrjuja kustutab tuld)
- Vestlusoskuse kujundamine, kuulamisoskuse arendamine.
- Esinemis-ja väljendusoskuse arendamine, esinemisjulguse kasvatamine.
- Oskus kasutada jutukese esitamisel erinevaid kõneforme, dekoratsioone ja näitlikke vahendeid (käpiknukud, lauateater jms).
- Häälikute eristamine, sõnades nende asukoha määramine(alguses, keskel, lõpus, mitmes häälik sõnas)
- Häälikute järjekord sõnas, sõnade häälimine, häälikute loendamine, tähtedest sõnade ladumine, hääliku sõnas asendamine, uute sõnade avastamine
- Mõisted häälik ja täht, hääliku asendamine teisega(pai, lai)
- Tähtede kokku häälimine
- Häälikute pikkuse määramine, häälikuanalüüs
- Kirja eelharjutused: horisontaal- verikaal- ja kaldjooned, sirg- ja kõverjooned, tähtedest mustri joonistamine, mustri rütm, värvid, ruudupaberile etteütlemise ja näidise järgi joonistamine
- Sirgjoontest tähtede jäljendamine
- Kaldjoontest tähtede jäljendamine
- Sirg- ja kaarjoontest tähtede jäljendamine
- Täpiperale näidise järgi joonistamine
- Joonistähedega kirjutamine, lihtsate sõnade ülesmärkimine.
- Lause piiritlemise vahendid: *punkt, suur algustäht, hüüumärk, küsimärk.*
- Pika ja ülipika hääliku kirjutamine.
- Täis-, kaas-ja sulghäälikud.
- Töö ladumisaabitsaga.
- Sõnade kokkulugemine, nendest aru saamine. Loetud lause tähendus.

Matemaatika

1-3 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Tunneb mõisteid üks ja palju, pikk ja lühike, suur ja väike
- Nimetab ja tunneb põhivärvusi
- Puudutab ja loendab 1-3 eset
- Suudab leida geomeetrilisele kujundile vastava kujundi
- Tunneb ära geomeetrilisi kujundeid ring ja ruut
- Teab kohamõisteid sisse, peale, alla, kõrvale, ees, taga, sees, kõrval ja asetab esemeid vastalt juhisele

Õpisisu

- Üht liiki esemete rühmitamine suuruse, vormi või värvuse järgi, õppemängud mõistete selgitamiseks
- Värvuste leidmine enda ümber
- Esemete eristamine vastavalt näidisele või sõnalisele korraldusele (võta suured pallid)
- Esemete rühmitamine värvitooni alusel (punane, kollane, roheline, sinine), rühmitamismängud (lehtede sorteerimine jne.)
- Kaht erinevat liiki esemete rühmitamine
- Loendamismängud
- Ajamõistete päev ja öö selgitamine
- ringi ja ruudu võrdlemine
- Kujundite ja esemete valimine kahe sarnas eomaduse põhjal
- Lihtsate mosaiikpiltide ja puslede kokkupanemine
- Orienteerumine ruumis.

3 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Eristab kolmnurka, ristkülikut
- Oskab rühmitada geomeetrilisi kujundeid värvuse ja suuruse järgi
- Oskab moodustada ühiste tunnuste järgi hulkasid, võrdleb neid
- Oskab leida mittekuuluvat eseme hulgast
- Eristab ööpäeva osi
- Oskab kasutada mõisteid eile, täna, homme, hommik
- Eristab mõisteid kõrge-madal, raske-kerge, paks-peenike, suurem-väiksem, lühem-pikem
- Oskab ettenäitamise järgi loendada viieni
- Vastab küsimusele mitu on?

Õpisisu

- Kujundite tutvustamine: *nelinurk, kolmnurk*. Nurkade loendamine ja võrdlemine ringiga. Nelinurga ja kolmnurga kompimine ja leidmine teiste hulgast.
- Geomeetrilistest kujunditest mustri ladumine

- Rühmitamine ja järjestamine. Kolme eseme järjestuse määramine: *suur-, suurem, kõige suurem väike, väiksem-, kõige väiksem jne.*
- Tegevused hulkade moodustamiseks sarnase tunnuse alusel (ühesuurused, ühepikkused, ühelaiused)
- Esemete rühmitamine ühe tunnuse järgi (*värvus, suurus, pikkus*).
- Ühise tunnusega esemete hulk, esemete kuuluvus või mittekuuluvus hulka. Esemete võrdlemine: *rohkem, vähem.*
- Suurused ja mõõtmine. Mõisted: *kõrge, madal, raske, kerge.* Esemete võrdlemine *suuruse, kõrguse, pikkuse* järgi. Mõisted: *suurem, väiksem,, pikem, lühem, raske, kerge*
- Orienteerumine ruumis. Mõisted: *ees, taga, üleval, all, peal.* Esemete asukohta kirjeldamine teiste esemete suhtes. Ruumi jaotamine: *ees, taga.*
- Orienteerumine ajas. Mõisted: *öö ja päev.*

4 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Tunneb arve ja loendab neid viie piires
- Tunneb ajamõisteid päev, öö, hommik, õhtu, eile, täna, homme
- Oskab kasutada mõisteid: üks-palju-samapalju, suur-väike-ühesuurused, pikk-lühike, ühepikkused, kõrge-madal-ühekõrgused, kõige suurem-kõige väiksem
- Teab asenditunnuseid peal-all, ees-taga, sees-kõrval
- Oskab leida esemete sarnasusi ja erinevusi
- Nimetab aastaaegu
- Tunneb geomeetrilisi kujundeid: ring, ruut, kolmnurk
- Oskab võrrelda esemeid suururtunnuste järgi, moodustab rea kasvavas ja kahanevas järjekorras
- Teab asenditunnuseid peal-all, ees-taga

Õpisisu

- Geomeetriliste kujundite (*nelinurk, kolmnurk*) võrdlemine teiste kujunditega.
- Ruudu ja ristküliku kirjeldamine, külgede arv ja pikkus.
- Geomeetriliste kujundite rühmitamine värvuse ja suuruse järgi, nendest pildi moodustamine.
- Kujundite leidmine ümbruskonnast. Paberi lõikamine kujunditeks.
- Mustri koostamine eri suuruse ja värvusega kujunditest.
- Loendamine ja arvutamine. Hulgad: ühise tunnusega hulk, esemete kuuluvus või mittekuuluvus hulka. Loendamine viieni
- Esemete võrdlemine ja rühmitamine suuruse järgi
- Hulga moodustamine üheja kahe sarnase tunnuse järgi
- Hulkade võrdsustamine ühe äravõtmise ja juurdepanemise teel
- Mõiste *külm-soe, märg-kuiv*
- Värvitoonid *hele-tume*
- Arvukaart. Esemete arvu kindlakstegemine loendamise teel. *Mitu on?*
- Arvukaardile sobiva arvu esemete leidmine
- Orienteerumine ruumis. Esemete asukoht lapse suhtes. Mõisted: *keskel, äärel.* Esemete asukohta kirjeldamine. Mõisted: *keskel, äärel, kohal.*
- Mõisted: *parem, vasak, paremal, vasakul.* Orienteerumine ruumis käskluse järgi.
- Pikkuste mõtmine kokkulepitud mõõduga (sammudega, käega)

- Orienteerumine ajas. Mõisted: *hommik, õhtu, lõuna, eile, täna, homme*. Millal mida tegin? Mõisted: *kohe, hiljem, varsti*.
- Värvuste punane, oranž, lilla tutvustamine, must ja valge

5 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Tunneb geomeetrilisi vorme: kera ja kuup
- Oskab konstrueerida ruumilisi mudeleid
- Oskab moodustada geomeetristest kujunditest mustreid
- Tunneb numbreid ja järgarve kümne piires
- Oskab kirjutada numbreid 1-5
- Oskab määrata ruumis enda asukoha ja seda verbaalselt väljendada
- Tunneb värve ja nimetab toone (hele, tume)
- Oskab etteantud arvu järgi hulkasid moodustada ja jaotada neid osahulkadeks
- Määratleb eseme kuuluvuse või mittekuulumise hulka, oskab leida esemetevahelist sarnasust või mittedarnasust
- Oskab võrdsustada hulkasid äravõtmise ja juurdepanemise teel
- Teab ja kasutab asendi- ja ajamõisteid, rahaühikuid
- Seostab kellaeguga päevakavaga, teab ajaühikuid tund ja minut
- Teab nädalapäevaseid ja nimetab neid õiges järjekorras
- Oskab võrrelda esemei pikkuse, suuruse, laiuse, kõrguse ja paksuse järgi
- Oskab mõõta kokkulepitud mõõtühikuga vahemaad ja mahtu
- Näitab ja kasutab õigesti paremat ja vasakut kätt
- Suudab koostada väikese tekstülesande ja matemaatilise jutukese, kui on teada kaks hulka

Õpisisu

- Kujundite ja kehade tundmaõppimine. Ruumilised kujundid: *kera, kuup*.
- Tuttavate kehade ja kujundite leidmine ümbruskonnast.
- Geomeetriste kujundite rühmitamine mitme tunnuse järgi.
- Kujundi jaotamine osadeks, osadest kujundi moodustamine.
- Rühmitamine ja järjestamine. Paaride moodustamine. Hulkade moodustamine kasvavas ja kahanevas järjekorras. Mõiste: *viimane*.
- Loendamine ja arvutamine. Hulgad. Sõnade: *üks ja kõik* kasutamine esemete arvu kirjeldamisel. *Ühe, kahe ja kolme võrra suurem ja väiksem*. Matemaatiliste jutukeste koostamine antud hulga järgi.
- Suurusmõisted ja mõõtmine. Pikkuse, laiuse ja kõrguse mõõtmine kokkulepitud mõõduga (samm, pulk vm). Mahumõõt: *liiter*. Rahaühikud: *sent, kroon*.
- Orienteerumine ruumis ja tasapinnal (nupu asukoht). Käskluse järgi orienteerumine.
- Orienteerumine ajas. *Täistund*. Mõisted: *varem ja hiljem*. Ajaühik: *aasta, kuu, tund, minut*
- Numbrite kirjutamine 1-5

6-7 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Tunneb ja kirjutab numbreid 1-10 ja teab järgarve 1-10
- Oskab lahendada kümne piires lihtsamaid liitmis- ja lahutamisülesandeid, kasutada tehete koostamise märke
- Loendab pilguga haarates kuni neli eset
- Teab mõõtühikuid sentimeeter, meeter, kilomeeter, liiter, gramm, kilogramm, kroon, sent, teab nende kasutamisest igapäevaelus
- Oskab mõõta kaugusi ja mahtu kokkulepitud mõõtühikuga, väljendab mõõtmistulemusi arvu abil
- Oskab kõnes väljendada suurusmõisteid
- Kasutab ruumi- ja ajamõisteid
- Oskab nimetada nädalapäevi, kuid ja aastaaegu õiges järjekorras
- Oskab nimetada värve ja värvivarjundeid
- Oskab määrata oma asukoha ümbritsevate esemete suhtes

Õpisisu

- Kujundite ja kehade tundmaõppimine. Ruumilised kujundid *ker*a ja *kuup*, *nelitahukas*. Nende võrdlemine tasapinnaliste kujunditega ja rühmitamine.
- Geomeetriliste kujundite rühmitamine, konstrueerimine näidise järgi.
- Tasapinnalised kujundid: ring, ovaal, ruut, riskülik, kolmnurk
- Kujunditest mudeli valmistamine nende pinnalaotusi kokku kleepides. Mudelite võrdlemine, erinevuste ja sarnasuste leidmine.
- Rühmitamine ja järjestamine. *järgarvu* mõiste. Esemete asukoha leidmine reas järgarvu abil. Küsimus: *mitmes?* Hulkade moodustamine. Mõisted: *viimane, eelviimane*.
- Loendamine ja arvutamine.
- Hulgad. Sõnade: *üks, mõni, kõik* kasutamine esemete arvu kirjeldades. Sõnad: *pluss ja miinus*. Tehtemärgid: +, -, =, *võrdlusmärgid*. Hulga püsimine
- Tehete väljendamine tehetemärkidega
- Liitmine ja lahutamine 10 piires. Loendamine 12 piires.
- Numbrite 1-12 kirjutamine
- Suurusmõisted ja mõõtmine. Pikkusmõõdud: *cm, m, km*. Pikkuste mõõtmine
- Massimõõdud: *gramm ja kilogramm, liiter*. Massi ja mahu mõõtmine
- Rahaühikud ja rahatähed, rahatähtede kasutamine igapäevaelus
- Terviku ja tema osade võrdlemine, mõisted: *terve, pool, veerand, kolmveerand*
- Tekstülesannete ja matemaatiliste jutukeste koostamine kahe hulga järgi.
- Orienteerumine ruumis.
- Orienteerumine tasapinnal. Ruudulisel paberil figuuride ja kujundite moodustamine.
- Käskluste järgi orienteerumine. Mõisted: *paremal, vasakul, keskel*.
- Orienteerumine ajas.
- Mõisted: *noorem, vanem*.
- Mõisted: *täistund, veerandtund, pooltund*. Aja määramine
- Ajahikud: *aasta, kuu, nädal, päev, sekund, minut*. Kella kasutamine päevakava koostamisel.

Kunst

1-3 aastased

Joonistamine ja maalimine:

Eesmärgid

Laps:

- Oskab hoida käes rasvakriite
- Julgeb kasutada töövahendeid
- Tunneb huvi kunstitegevuse vastu
- Oskab teha värviga käe-, templi- ja pintslijäljendeid
- Oskab tõmmata paberile vertikaal-, horisontaal-, ja spiraaljooni täiskasvanu töö täiendamiseks, teha täppe
- Oskab pintslit puhtaks loputada
- Oskab kasutada värvimisel rasvakriidi külgmist osa pinna katmiseks(2-3a.)
- Oskab hoida pintslit

Õpisisu

- Pintsli ja pliiatsiga joonte ja ringside tõmbamine.
- Paberipinna kasutamise õpetamine.
- Õige pintsli-ja pliiatsihoiu õpetamine.
- Värvide kasutamine.
- Pintslijäljendid ja pinna katmine nedega
- Paberipinna švammiga katmine

Voolimine

Eesmärgid

Laps:

- Tunneb huvi voolimise vastu
- Kasutab lihtsamaid töövõtteid(veeretamine, muljub, rullimine)
- Püüab vajutada käsitööpulgaga täpimustrit

Õpisisu

- Voolimismaterjali (savi, plastiliin) tutvustamine.
- Voolimine aluse kohal või alusel.
- Voolimismaterjali tükeldamine, veeretamine peopesal, rullimine peopesade vahel.
- Lihtsate esemete voolimine.
- Üksikute detailide ühendamine omavahel.

Klepetöö

Eesmärgid

Laps:

- Julgeb kasutada liimi
- Oskab rebida pehmest paberist tükikesi
- Oskab laduda lihtsamaid kompositsioone(seenele kübar, kassile silmad jms.)

Õpisisu

Valmisvormide ladumine, erinevate kujundite moodutamine.

3 aastased

Joonistamine ja maalimine

Eesmärgid

Laps oskab:

- Tõmmata jooni pideva katkestamata liigutusega.
- Vajutada pintslijälgi pintsli küljega.
- Joonistada ümmargusi kinnisvorme
- Maalida kandilisi kinnisvorme
- Maalida lühemaid sirgeid kaldjooni
- Kujutada tuttavatest joontest ja vormidest koosnevaid esemeid
- Pildipinda otstarbekalt kasutada
- Nimetada põhivärve
- Pintsli ja pliatsi õieti käsitleda.
- Kujutada loomafiguuri, andes edasi peamisi kehaosi
- Maalida inimfiguuri
- Kujutada loodusvorme jagades paberilehe kaheks (taevas, maa, puud, põõsad, lilled)
- Kasutavad lihtsamaid tehnikaid (lehetrükk, svammitrükk, kuulitrükk jms.)

Õpisisu

- Suured ja väikesed ümarvormid (ringid, kaared). Kandilised kinnisvormid.
- Erisuunaliste ja erijämedusega katkematute pintslijoonte tõmbamine.
- Pintsli ja pliatsi õige käsitlemise õpetamine.
- Põhivärvide tundmine.
- Templitrükk.
- Erinevate tehnikate kasutamine
- Inimfiguur (pea, keha, jäsemed).
- Loomade kujutamine.
- Elementaarse tegevuse kujutamine põhikujunditele täiendavate osade lisamisega.
- Loodusvormide kujutamine (puud, põõsad, lilled).
- Pildipinna otstarbekas kasutamine.

Klepetöö ja meisterdamine

Eesmärgid

Laps oskab:

- Laduda erinevaid kujundeid paberile.
- Kasutada liimipintsli ja lappi
- Koostada mitmeosalistest kujunditest pilti
- Detailide lisamisega täiendada põhikujundit
- Kääre õigesti käes hoida ja nendega paberit lõigata
- Paberist väikesi tükikesi rebida.
- Plastiliiniga ühendada loodusliku materjali

Õpisisu

- Ümaravormiliste ja kandiliste valmiskujundite ladumine ja kleepimine (ribale, ruudule).
- Liimipintsli ja lapi käsitlemine.

- Vahelduv värvirütm.
- Pildi koostamine, mitmeosalise kujundi koostamine ja kleepimine.
- Põhikujunditele täiendavate detailide lisamine
- Kääride käsitlemine, märgitud kohast sirgete lõigete tegemine.
- Algteadmiste andmine rebimistehnikast (rebimine ribast).
- Loodusliku materjali tutvustamine.
- Loodusliku materjali ühendamine plastiliiniga.

Voolimine

Eesmärgid

Laps oskab:

- Plastiliini või savi rullida laual või käte vahel
- Veeretada plastiliini keraks laual või peopesade vahel
- Kerakujulise kujundi peopesade vahel kettaks vajutada
- Ketta servade üleskeeramisega kausikest vormida
- Kahest kuni kolmest ühesuguse kujuga tuttavast vormist lihtsamaid esemeid voolida
- Liita osad kokkuvajutamise teel.
- Keerata pikliku kujundi rõngasse ja ühendada otsad.

Õpisisu

- Savi või plastiliini rullimine laual vorstikeseks ja käte vahel keraks.
- Pikliku kujundi rõngasse keeramine ja otste ühendamine.
- Kerakujulise kujundi peopesade vahel kettaks vajutamine, kettast omakorda servade üleskeeramisega kausikese vormimine.
- Kahest kuni kolmest ühesuguse kujuga tuttavast vormist lihtsate esemete voolimine, liites osad omavahel vajutamise teel.
- Kahe pikliku kujundi keeramine spiraaliks, lihtsaks palmikuks.

4 aastased

Joonistamine ja maalimine

Eesmärgid

Laps oskab:

- Kasutada põhivärvidele lisaks roosat, halli, tumepunast, hele- ja tume sinist
- Tõmmata sirgeid ja kaarjaid jooni mitmes suunas
- Kujutada ovaalseid, kandilisi ja ümarvorme
- Töös kasutada kahte erineva jämedusega pintslit vastavalt vajadusele
- Edasi anda tegelase isikupära värvi ja vormi abil
- Koostada mustrit ja paigutada suletud pinnale-tarbeesemele
- Puhuda kõrrega värvi paberil laiali
- Linde ja loomi kujutada
- Liiklusvahendit joonistada
- Tüdruku ja poisi erinevusi edasi anda pildil nende välimuse ja riiete järgi.
- Kujutada süzeelisi ja maastiku pilte

Õpisisu

- Põhivärvide kinnistamine. Lisanduvad: *roosa, hall, tumepunane, hele- ja tumesinine.*

- Ümmarguse, ovaalse- ja nelinurkse vormiga esemete järjestikune ja vaba kujutamine paberil.
- Loodusmotiivide kujutamine paberil.
- Tegelaste isikupära edasiandmine värvi ja vormi abil.
- Mustri koostamine ja paigutamine suletud pinnale, tarbeesemele.
- Templitrükk.
- Puhumistehnika.
- Lindude ja loomade kujutamine. Liiklusvahendite joonistamine.
- Tüdruku ja poisi erinevuse edasiandmine pildil välimuse ja riietuse kaudu.
- Süžeebildide kujutamine.

Kleepetöö ja meisterdamine:

Eesmärgid

Laps oskab:

- Mustri koostamisel värvi ja vormi kasutada
- Kääridega sirgete lõigete tegemist märgitud kohast.
- Kääridega kontuuri järgi lõigata
- Paberist rebida ribasid
- Mitmeosalisi esemeid kleepida
- Oskab kasutada liimipulka
- Koostada ornamentide suletud pinnal
- Kasutada loodusliku materjali ja ühendada
- Paberit pooleks voltida

Õpisisu

- Ornamenti koostamine suletud pinnal.
- Värvide ja vormide mustri koostamisel.
- Mitmeosalise eseme kleepimine.
- Kääride käsitlemine: kontuuri järgi lõikamine ja ristküliku ning ruudu teisendamine ovaaliks ja ringiks nurkade ümardamise teel.
- Rebimistehnika: ring ja ovaal.
- Loodusliku materjali kasutamine ja ühendamine.
- Voltimine.
- Punumise õpetamine.
- Ühistöö. Õpetada nägema tööd kui tervikut ning oma osa selles.

Voolimine

Eesmärgid

Laps oskab:

- Lihtsamaid esemeid voolida ja nendele iseloomulike omadusi edasi anda
- Pöidlaga süvendit vajutada kerasse või silindrisse
- Rullida silindrikujulist plastiliini peopesade või sõrmede vahel peenemaks
- Nimetissõrme ja pöidlaotsaga kujundi osa pigistada
- Kujutada lihtsamaid 2-4 osalisi esemeid liitmise teel
- Algselt kujutada linde ja loomi üksikute osade liitmise teel
- Inimfiguuri kujutada detailide liitmise teel

- Põhivormi küljest venitada välja väiksemaid osi ja detaile
- Voolida esemete gruppe.

Õpisisu

- Lihtsamate esemete voolimine, nendele iseloomulike omaduste edasi andmine.
- Nimetissõrme ja põidlaotsaga kujundi osa pigistamine.
- Kerasse või silindrisse pöidlaga süvendi vajutamine.
- Lihtsamate 2-4 osaliste esemete moodustamine liitmise teel.
- Algeliselt lindude ja loomade kujutamine üksikute osade liitmise teel.
- Inimfiguuri kujundamine detailidest liitmise teel.

5 aastased

Joonistamine ja maalimine:

Eesmärgid

Laps oskab:

- kujutada inimest ees-,külj- ja tagantvaates.
- Kujutada inimest tegevuses
- Kujutada linde ja loomi erinevates asendites
- Segada värve vajaliku värvitooni saamiseks
- Muuta tõmmatava joone laiust-pintsliotsaga, minnes üle pintsli küljele
- Kujundada mustrit.Sümmeetria.motiivide kordumine.Lihtsamad kompositsioonilised võtted
- Kujutada süžeelises töös liiklusvahendeid
- Kasutada erinevaid tehnikaid
- Kasutada töös lillat ja oranži

Õpisisu

- Inimese kujutamine ees-, külj- ja tagantvaates.
- Inimese kujutamine tegevuses.
- Erinevate loomade ja lindude kujutamine.
- Mustri kujundamine. Sümmeetria. Lihtsamad kompositsioonilised võtted.
- Erinevate tehnikate kasutamine ja kinnistamine (puhumine, templitrükk, kriipimistehnika jne, erinevad vahendid – guašš, vesivärv, kriidid, pliiatsid, süsi jms.).
- Õpitud värvide kinnistamine. Lisanduvad *oranž ja lilla*.
- Värvide segamine vajaliku värvitooni saamiseks.
- Värvikombinatsioonide koostamine oma maitse järgi.
- Pintsli kasutamine erineva laiusega joonte tõmbamisel.

Kleebetöö ja meisterdamine:

Eesmärgid

Laps oskab:

- Rebida paberist ümmargusi vorme,ribasid ja väikesi tükikesi
- Kääridega kontuuri järgi lõigata.

- Ristküliku ning ruudu teisendamine ovaaliks ja ringiks nurkade ümardamise teel
- Kasutada dekoratiivseid aplikatsioone
- Osasid liita tervikuks õiges järjekorras
- Oskab punuda
- Kasutada karpe, pudeleid jne. materjale meisterdamises

Õpisisu

- Rebimine – erinevad vormid ja tükikesed.
- Kokkuvolditud paberist erinevate vormide lõikamine. Käärde õige hoidmise ja kasutamise kinnistamine. Sirgjooneliste ja ümarate vormide lõikamine.
- Osade liitmine tervikuks õiges järjekorras.
- Dekoratiivsed aplikatsioonid

Voolimine

Eesmärgid

Laps oskab:

- Siluda ühenduskohti ja kogu pinda ning seda viimistlema
- Voolida linde ja loomi tervest savi või plasteliini tükist
- Edasi anda nende vormi ja iseloomulikke tunnuseid
- Voolingu pinda kaunistada
- Iseseisvalt jagada savi või plasteliini vajalikeks osadeks
- Voolida inimest erinevates asendites
- Esemeid voolida-vormide teisendamine
- Reljeefset pilti plaadile teha
- Õõnesvorme voolida

Õpisisu

- Esemete voolimine – vormide teisendamine, õõnsate vormide voolimine.
- Lindude ja loomade voolimine.
- Erinevate voolimismaterjalide (plastiliin, savi, soolataigen jms.) kasutamine.
- Inimese voolimine. Erinevad asendid ja tegevused ning nende kujutamine.
- Voolingu pindade kaunistamine.
- Savitüki iseseisev jagamine vajalikeks osadeks.
- Osade liitmine, silumine, viimistlemine.

6-7 aastased

Joonistamine ja maalimine

Eesmärgid

Laps oskab:

- Ühtlaselt pindu värvida, muutes pliiatsi või pintsi suunda olenevalt kujutise vormist
- Reguleerida käesurvet pliiatsile värvitooni vajaliku intensiivsuse saavutamiseks
- Kasutada vajalikke ja sobivaid värvitoone
- Kujutada esemeid näidise, mälu, natuuri, sõnalise kirjelduse järgi ja fantaasia põhjal
- Edasi anda inimese erinevaid kehaasendeid ja liigutusi
- Kujutada erinevaid sündmusi ja tegevusi

- Kasutada erinevaid joonistusvahendeid ja tehnikat
- Esemetevahelist proportsiooni kujutada
- Koostada tuttavatest elementidest mitmesuguseid kombinatsioone ja motiive
- Töötada grupis. Kollektiivne töö
- Analüüsida tööd-töid

Õpisisu

- Pliiatsi ja pintsli kasutamise süvendamine (pindade ühtlane katmine, käesurve muutmine vajaliku intensiivsuse saavutamiseks jms.).
- Värvide tundmine. Erinevad toonid (näit. Sinakasroheline, telliskivipunane, beež, samblaroheline, sinepikollane, sirelililla).
- Esemete kujutamine, näidise, mälu, natuuri, sõnalise kirjelduse järgi ja fantasia põhjal.
- Inimese erinevate kehaasendite ja liigutuste kujutamine. Sündmuste kujutamine.
- Esemetevaheliste proportsioonide kujutamine.
- Kompositsiooni koostamine ja ornamentide joonistamine.
- Kollektiivsed tööd. Oskus töötada grupis.
- Erinevate joonistusvahendite ja tehnikate kasutamine.
- Vabajoonistamine.
- Tööde analüüsimine.

Klepetöö

Eesmärgid

Laps oskab:

- Kontuuri järgi lõigata
- Voltida täpselt ja korralikult
- Kasutada erinevaid materjale meisterdamises
- Erinevaid lõikamistehnikaid
- Saavutada värvuste kooskõla, kompositsiooni arendamine

Õpisisu

- Eelmistes rühmades saadud oskuste kinnistamine.
- Kompositsiooni arendamine, värvuste kooskõla saavutamine.
- Lõikamine kontuuri järgi.
- Erinevad lõikamistehnikad.

Voolimine

Eesmärgid

Laps oskab:

- Natuuri järgi voolida
- Tegevusi voolida
- Esemeid ühest tükist voolida
- Kasutada erinevaid voolimismaterjal
- Kaunistada reljeefse mustriga ruumilisi esemeid

Õpisisu

- Natuuri järgi voolimine. Erinevad esemed, loomad, inimesed ja nende proportsioonid.
- Tegevuse voolimine.
- Esemee voolimine ühest tükist.
- Erinevate voolimismaterjalide kasutamine.
- Reljeefsed pildid plaadil.
- Ruumiliste esemete kaunistamine reljeefse muustriga.

Liikumine

SÜGIS

1-3 aastased lapsed

Eesmärgid

Laps:

- Suudab kõndida ja jooksta õpetaja järel, piiratud pinnal ning ruumis läbisegi.
- Oskab moodustada ringi, rivistuda paaridesse ja kõndida paarides.
- Oskab tasakaalu hoida erinevatel pindadel kõndides.
- Oskab hüpelda paigal, liikumisega ja üle takistuse.
- Oskab palli veeretada, visata konkreetse asja sisse või poole.
- Suudab roomata ja vahendite alt läbi roomata.
- Oskab lihtsaid võimlemisharjutusi.
- Oskab oskustega seotud liikumismänge.

Õpisisu

Kõnd ja jook:

Kõnd ja jook õpetaja järel. Kõnd ja jook kogu ruumi ulatuses läbisegi. Kõnd piiratud pinnal. Siksakjooks ja kõnd õpetaja järel. Rivistumine ringiks väikeste rühmadena või terve rühmaga (õpetaja abiga). Rivistumine paaridesse ja kõnd paarides.

Tasakaaluharjutused:

Kõnd kitsal rajal (laius 15-20 cm). Kõnd võimlemislaual. Kõnd liistulaual. Kõnd üle takistuste. Kõnd põrandale asetatud redelipulkade vahel. Kõnd kaldlaual.

Hüplemis- ja hüppeharjutused:

Hüplemine paigal (jänesed). Hüplemine edasiliikumisega. Hüplemine üle vaibale asetatud nõõri.

Viskeharjutused:

Palli üksteisele veeretamine. Palli veeretamine lookade (väravate) alt, liikudes palli järel. Palli või liivakoti viskamine kahe käega (alt, rinnalt, pea kohalt). Palli viskamine horisontaalsesse märklauda (kasti, korvi).

Ronimisharjutused.

Roomamine vabalt. Roomamine toengpõlvitusel. Roomamine mahaasetatud esemete vahel. Roomamine ja sellele järgnev vahendite alt läbi pugemine.

Võimlemisharjutused.

Käte tõstmine ette. Käte kõverdamine ja sirutamine, käte hood ette ja taha. Kükki toe najal. Tõus päkkadele ja laskumine taldadele. Kerepöörded paremale ja vasakule. Istes jalgade kõverdamine ja sirutamine. Selili käte ja jalgade üheaegne liigutamine.

Liikumismängud:

“Korjake palle”, “Jookse minu juurde”, “Minu lõbus pallike”, “Veeretage palle”, “Põrnikad”, “Mööda teekest”, “Suur ja väike pall”, “Kanaema ja tibud”, “Lennukid”, “Varblased ja auto”.

3 aastased lapsed

Eesmärgid

Laps:

- Saab aru terminitest ringi moodustamine, paaride moodustamine, rivistumine ringiks ja kolonni
- Suudab kõndida otsesuunas, kahe joone vahel või laual, ringjoonel, aeglaselt või kiiresti, piiratud pinnal.
- Oskab erinevaid matkimisharjutusi karukõnd, jänesehüpped... suudab roomata toengpõlvituses, kápuli ja kõhuli erinevatel tasapindadel ning paralleelsete nõõride vahel. Hoiab tasakaalu
- Oskab võimlemisharjutusi, suudab seista harkis, istes tuua käsi ette, kõrvale, üles
- Oskab käsi viia selja taha, küünarliigesest käsi kõverdada ja sirutada ette
- Oskab istes jalgu hargitada, kõverdada ja sirutada
- Teab ja oskab mängida erinevaid liikumismänge.

Õpisisu

Riviharjutused:

liikumistegevuse terminitega tutvumine; ringi moodustamine, paaride moodustamine; rivistumine kolonni ja ringiks (alguses õpetaja abiga, hiljem iseseisvalt)

Kõnd ja jooks:

erinevad matkimisharjutusednt karukõnd jne; kõnd otsesuunas, kõnd kahe joone vahel või laual, kõnd ringjoonel; aeglane ja kiire kõnd, kõnd piiratud pinnal(25- 30cm), aeglustuv ja kiirenev kõnd ning kõnd liivakott või pall pea peal (hea rühi kujundamiseks); jooks otsesuunas, jooks lühikese sammuga, seisakutega, suunda muutes; jooks püüdja eest ja vastupidi põgenejat püüdes.

Hüplemine ja hüpped:

erinevad matkimisharjutused nt jänesehüpped, palli moodi pörkamine(hüplemine kahel jalal paigal)jne; sulghüplemine otse edasi liikudes.

Visked ja püüdmine:

palli veeretamine õpetajale ja kaaslaslele ühe ja kahe käega; palli veeretamine lookade alt, otsesuunas, liikudes palli järele.

Roomamine ja ronimine:

roomamine toengpõlvituses, kápuli ja kõhuli; toengpõlvituses roomamine tasakaalupingil, kápuli ja kõhuli esemete vahel; roomamine paralleelsete nõõride vahel

Tasakaaluharjutused:

kõnd kitsal rajal nt võimlemislaual, nõõril.

Võimlemine:

seis, harkseis, iste, käte tõstmine ette, kõrvale, üles; käte viimine selja taha, küünarliigesest käte kõverdamine ja sirutamine ette; istes jalgade hargitamine, jalgade kõverdamine ja sirutamine.

4 aastased lapsed

Eesmärgid

Laps:

- Oskab moodustada kolonni, 2-4 kaupa kolonni
- Oskab rivistuda viirgu ja kaheks ringiks
- Suudab kõndida kaldpinnal, kõndida üle takistuse ja plaksutada kaasa rütmi
- Suudab läbisegi kõndida ja suunda muuta
- Suudab jooksta paaris, kolmekesi, rühmades edasi – tagasi
- Oskab sulghüplemist pööretega, hüplemist märgilt märgile, rõngast rõngasse
- Oskab kükishüplemist, harkhüplemist ja paigalt kaugushüpet
- Oskab palli veeretada lookade või väravate vahelt teisele lapsle
- Oskab palli veeretada esemete vahelt, esemete pihta
- Oskab visata palli maha ja püüda
- Oskab palli visata üles ja pärast mahapõrkamist püüda.
- Suudab roomata kõhuli, toengpõlvituses, küpuli, ümber esemete
- Suudab roomata erinevatel pindadel ja ainult käte abiga edasi liikudes ja tagurpidi
- oskab hoida tasakaalu piiratud pinnal, pingil, kandes samal ajal esemeid
- Teab ja oskab mängida erinevaid liikumismänge.

Õpisisu

Riviharjutused:

kolonni moodustamine; rivistumine viirgu, rivistumine kaheks ringiks ja 2-4 kaupa kolonni.

Kõnd ja jooks:

kõnd kaldlual, kõnd üle takistuste, rütmi plaksutades, kõnd siira- viira, muutes suunda, läbisegi kõnd.

Jooks: jooks kahekesi, kolmekesi (kätest kinni), rühmades edasi -tagasi.

Hüplemine ja hüpped:

sulghüplemine pööretega, hüplemine märgilt märgile, rõngast rõngasse (10-15 rõngast), kükishüplemine; paigalt kaugushüpe üle kahe paralleelse joone(10-30cm); harkhüplemine(harki- kokku).

Visked ja püüdmine:

palli veeretamine teineteisele, lookade ja väravate alt palli veeretamine teineteisele, esemete vahelt, esemete pihta; palli viskamine maha ja püüdmine; pallivise üles ja pärast mahapõrkamist püüdmine.

Roomamine ja ronimine:

roomamine kõhuli, toengpõlvituses, käsuli, ümber esemete; kõhuli roomamine tasakaalupingil käte abil edasi tõmmates; roomamine tagurpidi toeng põlvituses (vähikõnd); roomamine käsuli, kõhuli; toengpõlvituses roomamine kaldlual.

Tasakaaluharjutused:

kõnd piiratud pinnal, tasakaalupingil; kõnd joonel liivakott või pall peas.; kõnd tasakaalupingil mõõtsammuga käed kuklal, kõrval; kõnd tasakaalupingil esemest üle astudes; kõnd tasakaalupingil vahelduva sammuga.

Võimlemine:

seis, algseis, harkseis, harkiste; käed ees, kõrval, ülal; käte viimine üles, tõus päkkadele, vaade üles; käteplaksud ees, ülal (käed sirged); sõrmede surumine rusikasse, harali (käed sirged); käed ees või kõrval, pihkude pööramine üles, alla; sirgete käte ristamine; kerepöörded ning painutused paremale ja vasakule, painutus ette ja sirutus.

5 aastased lapsed

Eesmärgid

Laps:

- Oskab lihtsamaid rivi- ja joonharjutusi iseseisvalt
- Suudab kõndida ja jooksta paarilise, kandes esemeid hoides tasakaalu
- Oskab kõndida erinevate käte liigutustega rütmis
- Oskab hüppelad lõtvade käte ja jalgadega (lõdvestushüpe)
- Oskab hüppata üle takistuse
- Oskab erinevas suunas galopp- ja sulghüpplemist
- Oskab hüppelda esee ja jalga vahel
- Oskab palli, rõngast veeretada esemete pihta või kaaslastele
- Oskab palli püüda ühe käega ja teise käega
- Oskab palli veeretada jalaga või käega erinevates algasendites
- Suudab roomata toengpõlvituses erinevatel pindadel
- Oskab selili roomata
- Oskab järjestiku takistuste alt jäbi pugeda eri lähteasendites
- Oskab lihtsamaid ja keerukaimad tasakaaluharjutusi

Õpisisu

Riviharjutused:

iseseisvalt ja kiiresti rivistumine ringiks.

Kõnd ja jook:

paariskõnd (kätest lahti); kõnd liivakott pea peal (käte abita); kõnd erinevate käte liigutustega (käed üles, alla; käed kõrval, alla, käed õlgadelt puusale; "pöksimine", "tuuleveski").

Hüplemine ja hüpped:

hüplemine lõtvade käte ja jalgadega (lõdvestushüpe); hüplemine üle kahe joone, üle esemete; galopp- ja sulghüplemine (otse-, külgalopp); sulghüplemine, esemed põlvede vahel (paigal ja edasi liikudes)

Visked ja püüdmine:

palli veeretamine esemete pihta; rõnga veeretamine kaaslasele otsesuunas; pallivise maha, käte plaks ja püüdmine ning sama palli üles visates; pallivise ühest käest teise, vise üle takistuse; pallivise vastu seina kahe ja ühe käega ning püüdmine kahe ja ühe käega; palli veeretamine esemete vahel jalaga; palli visked ja püüdmised kahe käega alt; palli visked erinevatest algasenditest(iste, põlvitus).

Roomamine ja ronimine:

toengpõlvituses roomamine tasakaalupingil, mööda kaldpinda üles; selili roomamine tasakaalupingil end käte abil edasi tõmmates; hülgeroomamine; järjestikuste takistuste alt läbipugemine eri lähteasenditest(kõhuli, toengpõlvitus, kápuli).

Tasakaaluharjutused:

kõnd liistulaual, kaarredelil, joonel, kõnd tasakaalupingil selg ees ning end ümberpöörates; kõnd kummuli keeratud tasakaalupingil;kõnd tasakaalupingil juurdevõtusammuga takistusest üleastumise ja läbipugemisega.

Võimlemine:

käed kuklale küünarnukid suruda taha, vaade üles; õlgade (vahelduv) tõstmine ja langetamine; teevad õla- ja käteringe kiirenevas ja aeglustavas tempos; painutused paremale ja vasakule ning libistades kätt mööda jalga alla; harkseis kallutus ette(pea kuklas, vaade ette); istes painutus ette ja puudutada varbaid(jalad sirged), sirutus; rististes painutus ette, sirutus; toengistes vasaku ja parema jala vahelduv tõstmine; toengistes koos jalgade tõstmine; toengistes jalgade kõverdamine, sirutamine, tõstmine nurkistesse, hargitamine; põlvitusest painutus paremale, puudutada parema käega põrandat; kõhuli olles käte sirutamine ja kõrvaleviimine; selili jalgade kõverdamine ja sirutamine; tõus päkkadele, sirutus, vaade kätele(käed üles), laskumine toengkägarasse, kägarasse või kükki.

6 aastased lapsed

Eesmärgid

Laps:

- Oskab iseseisvalt ja kiiresti rivistuda ühekaupa kolonni, viirgu, paaridesse, ümberrivistumine ühekaupa kolonni, oskab rivistuda ühest ringist mitmeks
- Suudab kõndida ja jooksta läbisegi ning moodustada ringi ja kolonne
- Oskab visata palli ülalt, rinnalt, ühe käega õlalt, paarides eri ülesandeid täites
- Oskab palli visata ühest käest teise plaksuga püüdes, käest kätte põrgatades vastu põrandat. Oskab palli visata kahe ja ühe käega vastu seina
- Oskab tasakaaluharjutusi eri tasapindadel sooritada ühel jalal.
- Oskab kerepöördeid paremale ja vasakule erinevate käte asenditega
- Oskab vahelduvalt kallutust ja painutust ette
- Oskab harkistes kallutusi eri suunas
- Oskab toengistes,toengpõlvituses sooritada harjutusi
- Suudab sooritada kõhulihaste harjutusi
- Oskab kükkishüplemist paigal, liikudes, pöördega paigal
- Oskab vetruda päkkadel
- Oskab varvastega tõsta esemeid

- Teab ja oskab mängida erinevaid liikumismänge.

Õpisisu

Riviharjutused:

iseseisvalt ja kiiresti rivistumine ühekaupa kolonni, viirgu, paaridesse; ümberrivistumine ühekaupa kolonni, rivistumine ühestringist mitmeks ringiks.

Kõnd ja jooks:

läbisegi kõnnilt kõnd ringjoonele(ka pikkuse järjekorras); läbisegikõnnilt kolonnide moodustamine.

Hüplemine ja hüpped:

sulghüplemine vasakule, paremale, koos palli põrgatamisega; hüplemine üle esemete, üle hoonööri, läbi rõnga(nagu hüppenööri) edasi liikudes.

Visked ja püüdmine:

palli visked ülalt, rinnalt, ühe käega õlalt, paarides lisaülesannetega(plaksud, kükid, sulghüplemised, põrkega maast); pallivise üles käte plaks ja püüdmine; pallivise käest kätte põrkega vastu põrandat; pallivise kahe ja ühe käega vastu seina.

Tasakaaluharjutused:

kõnd tasakaalupingil jalatõstega ette, jala all käteplaks.

Võimlemine:

kerepöörded paremale ja vasakule, käed puusal, ees, sõrmseongus ees, ülal; vahelduvalt kallutus ja painutus ette, pööre paremale, laskumine vasakule põlvele; harkseis kallutus ette kere viimisega vasakule ja paremale; harkiste kerepööre vasakule käte toetamine vasakule maha(jalad jäävad paigale); kägaristes veere selili ja tagasi istesse (selg kumer); kägaristest harkistesse, käed kõrvale; toengistest koos jalgade tõstmine, ka üle eseme; toengistest jalgade tõstmine rististesse, kägaristesse, harkistesse; toengpõlvituses selja kumerdamine, pea rinnale, selg suruda nõgusaks, pea kuklasse(kassiküür);toengpõlvitusest parema ja vasaku jala tõstmine taha vaade üles; kõhuli olles jalgade vahelduv tõstmine taha; selili jalgade hargitamine, kääritamine, ristitamine(jalad tõstetud ja sirged); põlvitusest laskuda põlvitusistesse; harkseisust painutused ette puudutades vaheldumisi parema ja vasaku jala põida(jalad sirged); harkseisust painutused ette, käteviibutused jalgade vahelt võimalikult taha jalgade vahele(jalad sirged); kükishüplemine paigal, edasi liikudes, pöördega paigal; vetrumine päkkadel; esemete tõstmine varvastega.

TALV

2 aastased lapsed

Eesmärgid

Laps:

- Oskab tõsta käsi kõrvale ja käsi plaksutada ees
- Oskab sirutada jalgu ette kannale, painutada ette
- Oskab laskuda põlvitusistesse, suudab kõndida ja joosta vahelduvalt muutes suund

- Oskab kõndida ringjoonel ning õpetaja järel kolonnis mööda looklevad teed erinevas tempos
- Oskab kõndida päkkadel
- Oskab rivistuda rongiks, paarideks õpetaja abiga
- Oskab kõndida ja joosta võimlemislaua
- Oskab kõndida pikali asetatud redelipulkadel, mööda nõõri, võimlemispingil
- Oskab hüpelda rõngast rõngasse
- Oskab kaugushüpet paigalt ja üle takistuse
- Oskab palli või liivakotti visata nii parema kui ka parema käega üle nõõri, vertikaalselt märklauda
- Oskab oskustega seotud liikumismänge.

Õpisisu

Võimlemine:

Käte tõstmine kõrvale. Käte plaksud ees. Jalgade sirutamine ette kannale. Painutused ette. Põlvitus: laskumine põlvitusistesse.

Kõnni- ja jooksuharjutused:

Kõnd ja jooks vahelduvalt suunda mutes. Kõnd ringjoonel. Kõnd ja jooks õpetaja järel mööda looklevat teed. Kõnd ja jooks erinevas tempos. Kõnd ja jooks kolonnis (ühekaupa õpetaja järel). Kõnd päkkadel. Rivistumine rongiks terve rühmaga. Rivistumine paaridesse. Rivistumine kolonni (õpetaja abiga).

Tasakaaluharjutused.

Kõnd ja jooks võimlemislaua. Kõnd põrandale asetatud redeli pulkadel. Kõnd mööda nõõri. Kõnd võimlemispingil.

Hüplemis- ja hüppeharjutused:

Hüplemine ringist ringi. Kaugushüpe paigalt. Kaugushüpe paigalt üle kahe paralleelselt asetatud nõõri (vahe 20 cm). Hüpped üle takistuste (takistuste kõrgus 5 cm).

Viskeharjutused:

Palli või liivakoti viskamine üle nõõri. Palli või liivakoti viskamine vertikaalsesse märklauda. Palli või liivakoti viskamine parema või vasaku käega.

Liikumismängud:

“Jänkud puuris”, “Kass ja varblased”, “Mööda teekest”, “Kass ja hiired”, “Ring”, “Üle kraavi”, “Jookske nurka”, “Rooma mänguasjani”.

3 aastased lapsed

Eesmärgid

- Laps oskab joosta kolonnis ühekaupa, kõndida erinevas tempos, kõndida üle takistuste.
- Laps julgeb sooritada sügavushüppeid 10-20 cm kõrguselt.
- Laps oskab kahe käega palli visata .
- Laps suudab hoida tasakaalu kõndides nõõril juurdevõtusammuga kõrvale.
- Laps suudab käsi ja jalgu üheaegselt liigutada-põrnikat jäljendada.

Õpisisu

Kõnd ja jooks:

kõnd üle takistuste, erinevas tempos, paarides(käest kinni); jooks kolonnis ühekaupa; kõnd päkkadel; kõnd jalatõstega ette.

Hüplemine ja hüpped:

sügavushüpe(allahüpe) 10-20cm, hüpped rõngasse.

Visked ja püüdmine:

pallivise kahe käegaemale, kasti(kaugus 50-70cm) ja õpetajale.

Roomamine ja ronimine:

lookade, nõõride, toolide alt läbipugemine(toengpõlvituses, kõhuli).

Tasakaaluharjutused:

kõnd nõõril juurdevõtusammuga kõrvale

Võimlemine:

harkiste, toengiste; kätehood ette ja taha(pendeldamine); käteplaksud ees ülal; peopesade pööramine üles-alla (puhtad käed); selili tõus istesse, jalgade tõstmine ette, käte ja jalgade tõstmine ette, käte ja jalgade üheaegne liigutamine(põrnikas)

4 aastased lapsed

Eesmärgid

- Oskab rivis käteulatuses harveneda, kõndida peatustega, orientiiri järgi pikkade või lühikeste sammudega, jäljendada kukekõndi (kõrge põlvetõstega).
- Suudab sooritada tagurpidijooksu, käpulistjooksu, harkishüplemist paigal ja liikudes, harkihüplemist paigal ja liikudes.
- Julgeb sooritada sügavushüpet (20-30 cm kõrguselt).
- Laps suudab tasakaalupingil olles kükitada, seista päkkadel, sooritada põlvetõsteid.

Õpisisu

Riviharjutused:

oma koha leidmine rivis; harvenemine ringjoonel kõrvale, kolonnis ette ja kõrvale (käed kõrvale, ette)

Kõnd ja jooks:

kõnd kolonnis (ühekaupa), õpetaja järel, peatustega; kõnd juurdevõtusammuga paremaleja vasakule, orientiiri järgi lühikese või pika sammuga, kõnd üle piiratud ala; kõnd väljaastega, põiasirutusega, ristsammuga, sirgete käte ja jalgadega(puunukk), kõrge põlvetõstega(kurekõnd), selg ees (tagurpidikõnd); jooks õpetaja järel; käpulistjooks; jooks üle takistuste, hüppenõõri alt läbi; jooks selg ees (tagurpidijooks)

Hüplemine ja hüpped:

harkishüplemine paigal ja edasi liikudes; harkihüplemine edasi liikudes; käarihüplemine; hüplemine ühel jalal, jalalt jalale; hüplemine üle hoonõõri; sügavushüpe(4a 20-30cm)

Visked ja püüdmine:

palli veeretamine läbi värava eseme pihta; palli viskamine maha ja püüdmine; palli visked üle nööri (kaugus 1-1,5m); pallivise kaaslasele kahe käega; vise vertikaalsesse märklauda ühe käega öla juurest(märklauda kõrgus 4a1,5-2m)

Roomamine ja ronimine:

roomamine vahelduvalt teiste liikumisviisidega; esemete alt läbipugemine;

Tasakaaluharjutused:

seisud tasakaalupingil käte asendit muutes (kätehood), kükkimine, põlvetõsted; seisud tasakaalupingil päkkadel.

Võimlemine:

kägariste, põlvitusiste, toengiste, toengharkiste; Käte -ja õlaliigeste harjutused: vasaku käe viimine ette, parem kõrvale (kordinatsiooniharjutus); rusikas käte vahelduv sirutamine ette (poksimine); käte raputamine randmest.

5 aastased lapsed

Eesmärgid

- Laps oskab sooritada hoojoosult hüpet matile, viskeid vastu seina ühe ja kahe käega, täpsusviskeid märklauale.
- Laps suudab jooksult läbi rõnga pugeda, käsuli toengpõlvituses üle tasakaalupingi ronida ja kõndida tasakaalupingil esemeid üles võttes ja ümber paigutades.
- Laps teab mõistet veeremine ja oskab sooritada „jalgrattasõitu“.

Õpisisu

Hüplemine ja hüpped:

hoojoosult hüpe pehmele matile ja allahüpe.

Visked ja püüdmine:

pallivise vastu seina kahe ja ühe käega ning põrkega maast püüdmine kahe ja ühe käega; pallivise maast põrkega vastu seina ja püüdmine; täpsusvisked märklauda kahe ja ühe käega, ühe käega öla juurest (märklauda kõrgus 5a 1,8-4m); kaugvisked parema ja vasaku käega paigalt.

Roomamine ja ronimine:

roomamine toengpõlvituses tõugates peaga palli; jooksult läbi rõnga pugemine; käsuli, toengpõlvituses üle tasakaalupingi ronimine.

Tasakaaluharjutused:

kõnd tasakaalupingil esemeid üles võttes ja ümber asetades, palli veeretades; seisud tasakaalupingil päkkadel, ühel jalal, teine jalg taga.

Võimlemine:

põlvitus;käed ees all, ees kõrvall; kätehood paremalt vasakule; kätependeldus ette ja taha, käed all või ülal; käteviibutused ülalt taha, alt taha, kõrvall taha; vasak käsi ette, parem taha alt kaarega, hoogne kätevahetus (vetrumine põlvedest);

harkseis jalavibutused ette, taha ja kõrvale; jalg ette ja kõrvale varbale; põlvetõsted parema ja vasaku jalaga ette, käteplaks põlve all; harkiste kerepööre vasakule ja käte sirutamine kõrvale; kägariste sirutada jalad, käed kõrvale; haare ümber põlvede toengistesse, õlad surutud taha, pea kuklasse; joonistada ringe parema, vasaku jalaga või koos jalgadega; põlvitusiste, tõus ja kerepöörded; “jalgrattasõit” (jalad liiguvad ringikujuliselt); veeremine (enda või kaaslase rullimine); kägarast tõus päkkadele, sirutus, laskumine kägarasse; harkseisust kükk, käteplaks ees ülal; kerepöördpainutused paremale-vasakule.

6 -7 aastased lapsed

Eesmärgid

- Laps oskab rivistuda pikkuse järjekorda, joonduda kolonni, viirgu, ringjoonele.
- Laps suudab kõndida ristsammuga üle takistuse ja sooritada kägarkõndi.
- Laps julgeb sooritada hüppeid batuudil.
- Laps suudab hüpitsaga hüpata paigal ja liikudes, ronida varbseinal.

Õpisisu

Riviharjutused:

rivistumine pikkuse järjekorras; joondumine kolonnis, viirus , ringjoonel; harvenemine juurdevõtusammuga kõrvale.

Kõnd ja jooks:

pöörded paremale, vasakule; kõnd ristsammuga üle takistuste (pink), poolkükki; kägarkõnd; aeglane jooks 2-3 min; järjest jooks 200-300 m; jooks mõõdukas tempos 100-150m 2-3 korda vaheldumisi kõnniga.

Hüplemine ja hüpped:

hüplemine hüpitsaga paigal ja liikudes; paigalt kaugushüpe (80 cm); allahüpped (40- 50 cm kõrguselt) .Hüpped batuudil.

Visked ja püüdmine:

pallivise kahe ja ühe käega vastu seina lisades- kükk, plaks, hüplemine, pööre; pörkevise vastu seina ja palli püüdmine; topispalli (1kg) vise kahe käega üle nööri; täpsusvisked märklauda kahe ja ühe käega alt ning ülalt (vahemaa 2-3m).

Roomamine ja ronimine:

pugemine läbi rõnga ise rõngast kinni hoides; ronimine varbseinal juurdevõtusammuga diagonaalselt. Ripe köiel ja rippredelil. Matil: kägariste, käte haare ümber põlvede, veere turjale ja tagasi istesse, kiikuda.

Tasakaaluharjutused:

Kõnd mööda joont hernekotike pealael. Jooks kaldpingil. Kõnd kaarredelil käed kõrval.Pärast jooksu tõusta võimlemispingile, seis. Kiikumine päkkadelt kandadele.

Võimlemine:

kerepöördpainutused paremale-vasakule, kerepöörded paremaleja vasakule koos parema ja vasaku käe sirutamisega kõrvale, vaade kaele; istest kallutus ette ja taha koos

sõudmisliigutustega; harkiste kerepööre vasakule ja käte sirutamine kõrvale; rististe pöördpainutus ette kord paremale, kord vasakule põlvele; toengistest jalgade tõstmine, kääritamine, hargitamine, ristitamine; toengpõlvitus, samapoolse käe ja jala tõstmine; vastaskäe ja -jala tõstmine; kõhuli olles rindkere tõstmine käed kuklal; "kiikumine", tõstes vaheldumisi käsi ja jalgu; jalgade hargitamine ja ristitamine; selili olles tõus istesse (jalad põlvedest kõverdatud); keharaskuse kandmine ühelt jalalt teisele; harkpõlvitus, iste säärite vahele, 10 kükki 2-3 korda järjest, käed õlgadel, kuklal; laskumine harkseisust kükki ühele jalale.

KEVAD

1-3 aastased lapsed

Eesmärgid

- Laps oskab rivistuda ühekaupa kolonni, sooritada päkk-kõndi.
- Laps suudab hüpata rõngast rõngasse ja hüpata üle takistuste.
- Laps oskab palli püüda ja esemeid visata vähemalt 1 m kaugusele.
- Laps suudab seista ühel jalal ja anda esemeid ühest käest teisele alt ja ülalt.

Õpisisu

Võimlemine.

Käte tõstmine üles, plaksud ülal. Kükki ilma toeta. Jala sirutus ette varbale. Painutused paremale ja vasakule. Selili jalgade tõstmine ja langetamine. Kõhuli: Käte ja jalgade tõstmine.

Kõnni- ja jooksuharjutused:

Kõnd ja jooksi ringjoonel pihkseongus ja ilma. Kõnd ja jooksi esemete vahel. Kõnd ja jooksi läbisegi regeerimisega signaalile. Kõnd ja jooksi ühekaupa kolonnis. Rivistumine ringiks. Rivistumine paardesse. Rivistumine kolonnidesse.

Tasakaaluharjutused.

Kõnd võimlemispingil käte erinevate asenditega. Seis ühel jalal. Pöörelda paigal seistes ühele või teisele poole (lehvitada käes rätikut või linti). Kõnd nõõril juurdevõtusammudega kõrvale. Kõnd kastist kasti, rõngast-rõngasse.

Hüplemis- ja hüppeharjutused:

Kaugushüpe paigalt üle kahe paralleelselt asetatud nõõri (suurendada vahet). Üleshüpe (puudutada käega ülesriputatud eset). Allahüpped (15-20 cm kõrguselt).

Viskeharjutused:

Palli või liivakoti viskamine märklauda parema ja vasaku käega. Palli viskamine ja püüdmine (õpetajaga). Palli viskamine ja püüdmine.

Ronimisharjutused.

Roomamine ja sellele järgneva takistuse ületamine (võimlemispink, võimlemispalk, poom). Roomamine vabalt (toengpõlvituses, kápuli, kõhuli). Ronimine varbseinale.

Liikumismängud.

„Viska täpselt“, „Püüa palli“, „Lõbus kelluke“, „Metsast Koju“, „Ronimismäng“, „Päikesejänese püüdmine“, „Päike ja vihm“, „Leia oma majake“, „Karussell“.

3 aastased lapsed

Eesmärgid

- Laps suudab rivi moodustada, seistes üksteise seljataha
- Laps püüab õpetaja poolt palli
- Laps suudab ühel jalal püsida lühikese aja
- Laps ronib redelil juurdevõtusammuga

Õpsisisu

Riviharjutused:

rivistumine ühekaupa kolonni (üksteise selja taha, nn rong)

Kõnd ja jooks:

kõnd suunda muutes, juurdevõtusammuga (külge ees); päkk-kõnd; kõnd üleminekuga jooksuks ja vastupidi.

Hüplemine ja hüpped:

hüplemine rõngast rõngasse; hüpe üle takistuste.

Visked ja püüdmine:

esemete viskamine (liiva-, hernekott); visked 1 m kaugusele. Vise üle takistuste; õpetaja visatud palli püüdmine.

Roomamine ja ronimine:

roomamine kaarredelil käpuli, ronimine varbseinal juurdevõtusammuga (1,5m).

Tasakaaluharjutused:

tõus päkkadele, laskumine taldadele; seis ühel jalal; aeglane keerlemine paigal.

Võimlemine:

kõhuli, selili; ringjad liigutused ühe ja kahe käega ees; vahendi andmine ühest käest teise all ja ees; kõhuli (käe/käte, rindkere tõstmine); kõhuli ja tagasi selili pööramine; “veeremine”, “rullimine”.

4 aastased lapsed

Eesmärgid

- Laps oskab joonduda orientiiride järgi.
- Laps suudab kõndida kinnisilmi edasi –tagasi ja joosta otsesuunas käsiplaksutades.
- Laps oskab visata liivakotti läbi rippuva rõnga ja sooritada täpsusviskeid kahe käega alt.
- Laps suudab ronida varbseinal juurdevõtusammuga kõrvale.
- Laps oskab astuda üle topispallide ja üle tasakaalupingil olevate esemete.
- Laps suudab paarilise käest kinni hoides keerelda.

Õpisisu

Rivistumine:

joondumine orientiiride järgi (joon, nõör); pöörded esemeliste orientiiride järgi.

Kõnd ja jooks:

kõnd kinnisilmi edasi-tagasi; kõnnil täidetakse õpetaja korraldusi (peatatakse, kükitatakse; heidetakse kõhuli jm); jooks otsesuunas käsiplaksutades.

Visked ja püüdmine:

liivakoti visked läbi rippuva rõnga; täpsusvisked kahe käega, parema ja vasaku käega alt (kaugus 1m).

Roomamine ja ronimine:

käpuli ronimine kaldredelil; ronimine varbseinal juurdevõtusammuga kõrvale; ronimine redelil vahelduva sammuga üles ja teiselt poolt alla.

Tasakaaluharjutused:

astumine üle topispallide, üle tasakaalupingil olevate esemete; paigal keerlemine, silmad suletud, mingi asendi võtmine; keerlemine paarides kätest kinni hoides.

Võimlemine:

käte koordinaatsiooniharjutused. Käed rusikasse ringitades randmeid. Õlaringid. Kand, varvas ja 3 rõhksammu, 4-5 poolkükki. Kükki, käed puusal, ees, kõrval. Haarata varvastega esemeid ja tõsta. Painutus ette, puudutades varbaid. Põlvitusistes selja kumerdamine ja sirutamine.

5 aastased lapsed

Eesmärgid

- Laps oskab rivistuda kolonni, viirgu.
- Laps suudab sooritada kiirjooksu, teatejooksu vahenditeta, pendelteatejooksu.
- Laps suudab sooritada kaugushüpet, kõrgushüpet hoojooksult.
- Laps oskab sooritada täpsusviskeid läbi liikuva märklaua ja korviviskeid läbi kahe käega.
- Laps julgeb sooritada ripet köiel.
- Laps suudabseista suletud silmadega ühel jalal, sooritada kägarkõndi tasakaalupingil.

Õpisisu

Riviharjutused:

Rivistumine kolonni, viirgu; sooritada pöörded hüppega vasakule ja paremale.

Kõnd ja jooks:

kiirjooks 30 m; teatejooks vahenditeta, vahenditega, ülesannetega; pendelteatejooks (20-30m).

Hüplemine ja hüpped:

hüpe üles maandumisega kükki; allahüpped lisaülesannetega (käteplaks, pöörded); täpsushüpe (maandumine kindlaksmääratud kohale); sulghüplemie (5a 30-40 hüpet 2-3 korda puhkust); kaugushüpe paigalt, hoojooksult; kõrgushüpe hoojooksult.

Visked ja püüdmine:

märkivisked läbi liikuva märklaua; kaugvisked parema ja vasaku käega; korvivise kahe käega (vabavise).

Roomamine ja ronimine:

käpuli ronimine kaldredelil; ronimine varbseinal lisaülesannetega (laskumine rippesse, palli kandmine, lindi puudutamine jm), ripe köiel.

Tasakaaluharjutused:

seisud põrandal ühel jalal suletud silmadega, erinevate käteasenditega (käed puusal, õlgadel, kuklas); jooks, signaali järel peatumine päkkadel, ühel jalal; kägarkõnd tasakaalupingil.

Võimlemine:

harkpõlvitus, toengpõlvitus; kõhuli, selili, külili; käed ees kõrval, ees all; käed puusal, õlgadel, kuklal, rinnal; käteviibutused käte vahetusega (parem all, vasak ülal); käed on rinnal ning käteviibutused kõverdatud ja sirgete kätega; käteringid eest üles ja tagant üles (käed sirged), vasakult alt ja paremalt alt; vahelduvad käteringid parema ja vasaku käega (tuuleveski); käteringitamine ees (küünarliigesest kõverdatud); õlaringid eest üles, tagant üles; vahelduvad õlaringid; randmeringid; toengpõlvituses edasi-tagasi, paremale-vasakule liikumine.

6.7 aastased lapsed

Eesmärgid

- Laps oskab rivis paarik loendada, sooritada pöördeid paremale ja vasakule.
- Laps suudab sooritada teatejooksu vahendiga, ülesannetega, pendelteatejooksu..
- Laps oskab sooritada kõrgushüpet hoojooksult, kaugushüpet hoojooksult ja pigal.
- Laps oskab visata vertikaalsesse märklauda, erinevatest lähteasenditest.
- Laps suudab palli sööta paarides paigal ja liikudes.
- Laps oskab palli põrgatada ja lüüa jalaga väravasse.
- Laps suudab joosta tasakaalupingil.
- Laps julgeb köiel ronida.

Õpisisu

Riviharjutused:

pöörded paremale ja vasakule; paariks loendamine; kõnnilt üheaegne peatumine.

Kõnd ja jooks:

kõnd sirge jala tõstega ette, käteplaks jala all; kõnd mõõtsammuga (tigukõnd) kahes ringis; kiirjooks 30m; teatejooks vahenditeta, vahenditega, ülesannetega; pendelteatejooks (20-30m).

Hüplemine ja hüpped:

sügavushüpped (30-40cm); 30-40 hüplemist 3-4 korda; kaugushüpe paigalt, hoojooksult; kõrgushüpe hoojooksult.

Visked ja püüdmine:

vertikaalsesse märklauda, erinevatest lähteasenditest (iste, põlvitus); palli söötmine paarides rinnalt paigal ja liikudes, rühmades paigal ja liikudes; palli põrgatamine parema ja vasaku käega paigal ja liikudes, pööretega ühes ja teises suunas; üleminek liikumiselt kohapeal põrgatamisele; palli söötmine, peatamine, löök väravale jalaga. .

Roomamine ja ronimine:

käpuli mööda kaldlauda varbseinani ronimine, varbseinale ronimine vahelduva sammu ja juurdevõtusammuga kõrvalolevale varbseinale; köiel ronimine.

Tasakaaluharjutused:

seisud erinevate käteliigutustega, jalatõsted tasakaalupingil, silmad suletud; käpuli kõnd ja jooks tasakaalupingil.

Võimlemine:

painutus ette käed risti rinnale, sirutus; painutus ette, plaksud põlvedele, sirutus; painutused paremale ja vasakule, käed ülal, harkseis sirge jalatõste ette, käteplaks jala all; vasaku ja parema jala tõste taha varbale, käed üles, vaade kätele, sirutus; istest jalgade tõstmine üle kepi või hüpitsa; painutused paremale ja vasakule; harkiste, painutus ette puudutades varbaid; rististest laskumine selili, sirutada jalad; kägaristes, kätega hoida kinni põlvedest, jalgade sirutusega painutada ette (käsi ei tohi lahti lasta); toengistest varvaste hargitmine; "jalgrattasõit"; jalad kõverdada, langetada põlved vaheldumisi paremale ja vasakule; jalatõste parema ja vasaku jalaga, käteplaks põlve all; parem jalg kõverdada, jalatõste üle vasaku jala; põlvitus, käed ette, kallutus taha, käed kõrvale; toengpõlvitus, selg kumerdada, vasaku jala põlv tuua vastu otsmikku; kerepöörded vasakule ja paremale samapoolse käe vibutamisega kõrvale; kõhuli olles selili ja tagasi pööramine; selili käed lõua all, rindkere tõstega sirutada käed kõrvale (lennuk); kõhuli, rindkere tõstmisega sirutada vahelduvalt parem ja vasak käsi üles; selili, tõusuga istesse tõsta kõverdatud jalgu ja lüüs käteplaks jala all; selili, tõsta parem jalg ja langetada risti üle vasaku jala; selili olles tõsta jalad ette, hargitada, kõverdada, langetada; kükk, käes põrandale, põlvedele, põlvede ümbert kinni, poolkükid; harkseis, pöördega paremale laskumine vasakule põlvele; harkseis, väljaastet ette, paremale ja vasakule; toengkägarast hüplemine paigal või edasi liikudes; ristseisust laskumine rististesse ja tõus (käte abiga ja ilma).

Muusika

1-3 aastased

Eesmärgid

Laps:

- On kujunenud positiivne suhtumine muusikategevusse
- Keskendub lühiajaliselt kuulama muusikat lauluna või instrumendil esitatuna
- Proovib ja tahab laulda koos õpetajaga lihtsa fraasi
- Kuulab nii rõõmsat kui vaikset muusikat
- Väljendab muusikategevuses emotsionaalset vastuvõtlikkust
- Matkib täiskasvanuga lindude, loomade ja loodushääli
- Matkib täiskasvanu häälotsust ja lühikest laulufraasi
- Eristab kõrg- ja madalregistrit karakterse tegevusega mängus
- Reageerib muusikale liikumisega jäljendades õpetajat
- Reageerib muusika tekkele ja kadumisele
- Matkib täiskasvanu liigutusi, kasutab vahendit
- Mängib lihtsal lastepillil (kõrin, kelluke) ja kasutab kehapilli
- Annab meetrumit edasi plaksutades, koputades, kõristades

Õpisisu

- Huvi äratamine muusikalise tegevuse vastu.
- Muusikarütmis plaksutamine

- Kaasalaulmise soovi tekitamine
- Lühikeste fraaside laulmine
- Mängulised hääleharjutused(möm-möm, tik-tak suur kell jt)
- Arendada laulmisoskust.
- Liikumine muusika saatel, reageerimine muusika algusele ja lõpule.
- Matkivad liigutused muusika saatel. Marssimine.
- Kõlapulkadel, kõristiga ja kellukesega mängimine. Muusikalised mängud.
- Tantsuelementide õppimine – plaksutamine, aptsutamine, lehvitamine, keerutamine

3 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Oskab laulda täiskasvanuga laulu või lauluosa
- Matkib õpetaja liigutusi lauludes ja laulumängudes
- Laulab loomuliku hääletooniga, kergelt, hoiab pea ja keha vabalt
- Tajub hääle liikumise suunda
- Oskab lugeda lasteriime sosin- ja täishäälega
- Eristab helisid kõrguse ja vältuse järgi
- Eristab kõrg-ja madalaregistrit
- Reageerib kiiresti muusikaosa lõpule
- Kõnnib ja jookseb rütmiliselt muusika järgi
- Muudab liikumist muusikapala II osas
- Moodustab ringi, hoiab liikumisel kätest kinni, liigub koos paarilisega
- Liigub ruumis vabalt, tõuklemata ja sooritab tantsuliigutusi ühel ja samal ajal kogu rühmaga
- Kasutab kujundlik-mängulisi liigutusi
- Suudab keskenduda lühiajaliselt kuulama muusikat lauluna või instrumendil esitatuna
- Eristab tämbriliselt tuntud rütmipille
- Oskab mängida järgmisi rütmipille: tamburiin, kõlapulgad, ööbik
- Tuneb meloodiapillidest ksülofoni
- Mängib rütmipillidel meetrumit markeerides, tajub meetrumi rõhulist osa

Õpisisu

- Huvi äratamine muusikalise tegevuse vastu.
- Kaasalaulmise soovi tekitamine
- Laulude äratundmine
- Laulmisoskuse arendamine, meloodia kuulamine,
- Täiskasvanuga koos laulmine
- Lihtsamate meloodiliste motiivide laulmine: hüüdemotiiv, käolaul.
- Helide kõrguse ja vältuste kuulamine, meloodia suuna kuulamine
- Kõndimine ja kergelt varvastel jooksmine muusika saatel.
- Liikumine ringis, läbisegi, kujundites (näit. uss, rong, veski, täheke), kätest kinni hoidmine. Liigutuste tegemine ühekaupa, paaris, keerelda üksi, käevangus.
- Plaksutamine ees, taga, ülal, all, püstplaks, vastamisi plaks. Hüpped (jänes, karu), harki-kokku hüppamine. Rõhksamm, kandastak, varvasastak.
- Liikumine vastavalt muusika iseloomule
- Kujundlik-mänguliste liigustuste edasiandmine

- Laulvuse ja hääle kerguse arendamine
- Lasteriimide ja liisulugesmiste ilmekas sosin ja täishäälega ütlemine
- Muusika ja laulu kuulamine tähelepanelikult, erinevate maaleolude tajumine muusikas
- Lihtsamate muusikainstrumentide kõlaga tutvumine (ksülofon, metallofon, plokkflööt).
- Triangli, tamburiini ja kõlapulkadega mängimine
- Loodushäälte kuulamine
- Esmaste teadmiste omandamine rahvakommetest-mardipäev, jõulud

4-aastased

Eesmärgid

Laps:

- Oskab laulda pehme häälega, laulvalt, ei forsseeri
- Tajub kaaslauljaid ja hoiab teistega ühtlast tempot
- Tajub lahtimõtestamisel sidet laulu sisu ja muusika vahel
- Oskab lauldes keha vabalt hoida, hingab õigel kohal
- Tajub eel- ja vahemängu saates, alustab ja lõpetab õigeaegselt
- Laulab ühe laulu iseseisvalt
- Omab algteadmisi rahvakalendri tähtpäevadest
- Sooritab lihtsaid liigutusi kergelt ja rütmikalt, liigub kergelt, jalgu lohistamata
- Oskab liikuda otsegalopiga ja külggalopiga kannal ja päkalööke
- Oskab sooritada kand-, varvas-kand astakut, kõndida selg ees
- Oskab sooritada liigutusi vasaku ja parema jala ning käega
- Oskab sooritada üksikuid liigutusi omaloomingule tuginedes
- Oskab käsitseda tamburiini ja piitsaplaksu

Õpisisu

- Rahvakalendritähtpäevade õppimine (kadri- mardipäev, jõulud)
- Laste tundeelu kujundamine laulude, laulumängude ja muusikapalade kaudu lähtudes aastaajast ja tähtpäevadest
- Tantsu sisule iseloomuliku kujundliku liikumise edasiandmine
- Hüpaksammu tutvustamine
- Paarilise leidmine teatud kindlal muusikaosal
- Rütmipillide õige hoiu ja mänguvõtete õpetamine: marakas, kastanjett, tamburiin, harjake
- Looduslike materjalide pillidena kasutamine, omavalmistatud pillide kasutamine (puupulgad, kastanid, kivid, liiv jms.)
- Järgmiste tantsuliigutuste õpetamine: käte sujuv liigutamine ette-taha, põlvist vetrumine, mõlemas suunas keerutamine, tantsusammude kooskõlastamine paarilisega
- Tämbriilise ja dünaamilise kuulmise arendamine (õrn-mahe, vaikne-vali)
- Eelmängu kuulamise õpetamine, laulu õigeaegne lõpetamine ja alustamine
- Intonatsioonilise puhtuse arendamine koos ja rühmiti laulmisel

5 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Oskab peast laulda 1-2 laulu ja ühe laulumängu
- Oskab peast esitada ühe liisusalmi ja ilmestada seda kehapilli või rütmipilliga
- Oskab vahet teha hällilaulul ja tantsuviisil
- Eristab marssi tantsuloost
- Teab rahavalaulu, -tantsu ja –mängu mõistet
- Oskab laulda ühtlase tempoga häält pingutamata, voolavalt, rahuldava intonatsioonpuhtusega ja omab ansamblitunnestust
- Oskab regilaulu eeslauljale kaasa laulda
- Tunneb ära EV hümn
- Teab rahvakalendritähtpäevade laule, on suuteline kaasa laulma
- Oskab järgmisi tantsulisi liigutusi: keerutab hüpaksammuga käevangus, kasutab külgsammu erinevates kombinatsioonides
- Kasutab tuttavaid tantsusamme vaba-ja fantaasiatantsudes
- Julgeb olla eeslaulja ja täita üksikmängija osa

Õpisisu

- Häälitambri mängud
- Laulude, lasteriimide rütmiline saatmine ja ilmestamine plaksude, nipsude, rõhksammude või liigutustega
- Hääle-ja hingamisharjutused
- EV hümn kuulamine, hümn mängimise ja kuulamise tavade selgitamine
- Marsside, tantsulugude, rahvalaulu ja hällilaulu kuulamine, eesti rahvalaulu ilu märkamine
- Liikumisilmekuse arendamine, fantaasiatantsud, liikumise ilmestamine erinevate vahenditega
- Üksikmängijaks ja eeslauljaks olemiseks ergutamine
- Sõnarütmilised kajamängud
- Muusikaliste võimete arendamine: rütmitunne, dünaamika, tämbrikuulmine, helilaadi tajumine

6-7 aastased

Eesmärgid

Laps:

- Laulab julgelt ja vabalt peast 2-3 laulu
- Oskab laulda lihtsaid lastelaule võimalikult intervallipuhtalt ja rütmikindlalt
- Tunneb rütmivorme ti-ti, taa, paus
- Tunneb käemärkide abil SO-MI ja SO-RA astet
- Teab mõisteid helilooja, koorijuht, dirigent, rahvatants, rahvamäng, tantsupidu, rahvalaul, laulupidu
- Tunneb helipildi järgi EV hümn ja E:Võrgu „Eesti lipp“
- Suudab iseseisvalt kaasa mängida rütmilistes ja meloodilistes kajamängudes
- Teab õpitud lastepillide nimetusi ja mänguvõtteid
- Omab ansamblitunnestust ja võimet mängida koos pillisaadet

- Orienteerub ruumis, liigub rütmika siira-viira jooksuga, hoiab ühtlasi vahesid liikumisel
- Tunneb mõningaid eesti rahvatantsule tuginevaid tantsusamme
- Kasutab õpitud tantsusamme erinevate kombinatsioonidega
- Tunneb ära marsi, jooksu ja hüpaksammu rütmis oleva muusika ja tegutseb sellele vastavalt
- Liigub sujuvalt 3-osalises taktimõddus muusika järgi

Õpisisu

- Laulmine loomulikult, vabalt, ilma pingeta, jälgida õiget hingamist, diktsiooni, fraaside koos lõpetamist, oskust ennast ja teisi kuulata.
- Töö jätkamine intonatsioonipuhta ja emotsionaalse ettekande saavutamiseks. Rütmivormide õpetamine
- Paari jo-le-mi astme tutvustamine
- Laulu äratundmine ainult meloodia järgi, tunda ära kõlavate helide arvu (1 või 2).
- Liikumine vastavalt muusika iseloomule, osata iseseisvalt muuta liikumist vastavalt muusika taktimõddule (2- või 3-osaline).
- Õpitud tantsusammude kordamine. Juurde polkasamm ja polkavõte, vahetussamm, ristvõte, põimumine.
- Õpetada tabama muusika iseloomu, selle kirjeldamine. Dünaamika jälgimine tempot, püüda tabada muusika vormielemente.
- Muusikažanrid: laul, polka, valss, marss. Erinevate kehapillide kasutamine. Kajamängud. Rütmilised improvisatsioonid
- EV hümnid ja „Eesti lipp“ kuulamine
- Heliloojate tutvustamine ja nende muusika kuulamine (Ernesaks, Tšaikovski, Vivaldi, Päts)
- Laste julgustamine oma laululoomingu avaldamiseks
- Laste muusikaliste võimete arendamine: helilaadi tajumine, muusikaline mälu, rütmitunne, intonatsioon, kuuldekujutusvõime
- Rahvaloomingu tutvustamine

Eesti keel kui teine keel

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- 2) soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
- 3) tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
- 4) kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

Valdkonna *Eesti keel kui teine keel* sisu:

- 1) kuulamine;
- 2) kõnelemine;
- 3) Eesti kultuuri tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);
- pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
- suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);
- korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;
- vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);
- valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;
- pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

3-4aastaste laste arengu eesmärgid:

Kuulamine;

- Tunneb huvi eesti keele vastu.
- Kuulab ja tajub eesti keele kõla.
- Reageerib adekvaatselt eesti keeles antud korraldustele.
- Mõistab esitatud küsimusi.

Kõnelemine:

- Kasutab elementaarseid viisakusväljendeid.
- Kordab järele õpitud sõnu ja fraase.
- Oskab koostada lihtsamaid fraase.
- Vastab küsimustele õpitud sõnavara piires.
- Teab peast lühikest eestikeelset laulu, luuletust, liisusalmi.
- Hääldeb järele kuulnud sõnu

Eesti kultuuri tutvustamine:

- Tunneb huvi Eesti rahvussümbolite vastu.
- Tunneb Eesti rahvussümbolitest ära Eesti lipu, rahvuslille ja rahvuslindu ning oskab neid nimetada.
- Teab, mis riigis ta elab.
- Teab mõnda eestikeelset liisusalmi

Lugemise ja kirjutamise alused:

- Tunneb kirjapildis ära oma nime.

- Tunneb huvi *eesti keeles* kirjutamise vastu

Eeldatavad tulemused 3-4-aastaselt

Suhtlemine:

- Laps algatab ise aktiivselt suhtlust
- Laps suhtleb meelsasti ja aktiivselt eakaaslastega koostegevuses
- Laps küsib täiskasvanult palju küsimusi teda ümbritsevate asjade kohta
- Laps kommenteerib enda ja kaaslaste tegevust (räägib, mida tehti) 2-3 lausungiga
- Laps räägib 2-3 lausungiga mõnest hiljuti kogetud emotsionaalsest kogemusest
- Laps jutustab pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lausungi

Grammatika:

- Laps kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid, sh koondlauseid
- Laps kasutab kõnes lihtsamaid suhteid väljendavaid rindlauseid (sidesõna ja, aga)
- Laps kasutab kõnes õigesti tegusõna lihtmineviku vorme (nt sõitis, laulsid).

Sõnavara:

- Laps mõistab ja kasutab kõnes nii üld- kui ka liignimetusi (nt kuusk, kaskpuud; tuvi, kajakas- linnud)
- Laps kasutab kõnes objektide osade/detailide nimetusi (käpad, saba, rool)
- Laps kasutab kõnes mõningaid liitsõnu (tuttmüts, kelgumägi) ja tuletisi (täpiline, laulja)

Hääldamine:

- Laps kasutab oma kõnes tuttavaid 2-3silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuri
- Laps hääldab sõnades õigesti lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid (nt -nt, -lt, -mp jne)

Kirjalik kõne:

- Laps tunneb täiskasvanu häälimise või rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas
- Laps tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti
- Laps matkib lugemist ja kirjutamist, kritseldades kriidi või pliatsiga

4-5aastaste laste arengu eesmärgid

Kuulamine:

- Tunneb huvi eesti keele vastu.
- Kuulab ja tajub eesti keele kõla.
- Reageerib adekvaatselt eesti keeles antud korraldustele.
- Mõistab esitatud küsimusi.

Kõnelemine:

- Kasutab elementaarseid viisakusväljendeid.

- Kordab järele õpitud sõnu ja fraase.
- Oskab koostada lihtsamaid fraase.
- Vastab küsimustele õpitud sõnavara piires.
- Teab peast lühikest eestikeelset laulu, luuletust, liisusalmi.
- Hääldeb järele kuulnud sõnu

Eesti kultuuri tutvustamine:

- Tunneb huvi Eesti rahvussümbolite vastu.
- Tunneb Eesti rahvussümbolitest ära Eesti lipu, rahvuslille ja rahvuslindu ning oskab neid nimetada.
- Teab, mis riigis ta elab.
- Teab mõnda eestikeelset liisusalmi

Lugemise ja kirjutamise alused:

- Tunneb kirjapildis ära oma nime.
- Tunneb huvi *eesti keeles* kirjutamise vastu

Eeldatavad tulemused 4-5aastastel

Suhtlemine:

- Laps algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool tegevussituatsiooni, nt vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal, esitab tunnetusliku sisuga küsimusi (nt Miks ta nii tegi? Kuidas Teha?)
- Laps suhtleb meelsasti ja aktiivselt eakaaslastega koostegevuses
- Laps kirjeldab täiskasvanu abiga olupilti ja annab edasi pildiseerial kujutatud sündmust
- Laps jutustab nähtust, tehtust ja möödunud sündmustest 3-5 lausungiga (nt mida ta tegi kodus pühapäeval)
- Laps loeb peast kuni 4realisi liisusalme/luuletusi
- Laps küsib täiskasvanult palju küsimusi teda ümbritsevate asjade kohta
- Laps kommenteerib enda ja kaaslaste tegevust (räägib, mida tehti) 2-3 lausungiga
- Laps räägib 2-3 lausega mõnest hiljuti kogetud emotsionaalsest kogemusest
- Laps jutustab pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lausungi

Grammatika:

- Laps kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid, sh koondlauseid
- Laps kasutab kõnes lihtsamaid suhteid väljendavaid rindlauseid (sidesõna ja, aga)
- Laps kasutab kõnes õigesti tegusõna lihtmineviku vorme (nt sõitis, laulsid).

Sõnavara:

- Laps mõistab ja kasutab kõnes nii üld- kui ka liignimetusi (nt kuusk, kaskpuud; tuvi, kajakas- linnud)
- Laps kasutab kõnes objektide osade/detailide nimetusi (käpad, saba, rool)
- Laps kasutab kõnes mõningaid vastandsõnu (nt lühike- pikk, must- puhas)
- Laps kasutab kõnes mõningaid iseloomuomadusi ja hinnangut väljendavaid omadussõnu (nt arg, kaval, rõõmus)
- Laps kasutab kõnes aega väljendavaid nimisõnu hommik, päev, õhtu, öö

- Laps kasutab kõnes mõningaid liitsõnu (tuttmüts, kelgumägi) ja tuletisi (täpiline, laulja)

Hääldamine:

- Laps kasutab oma kõnes tuttavaid 2-3silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuri
- Laps hääldab sõnades õigesti lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid (nt -nt, -lt, -mp jne)
- Laps hääldab õigesti sageli kasutatavaid võõrsõnu (nt taburet, banaan, diivan)

Kirjalik kõne:

- Laps tunneb täiskasvanu häälimise või rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas
- Laps tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti
- Laps matkib lugemist ja kirjutamist, kritseldades kriidi või pliiatsiga

5-6aastatse laste arengu eesmärgid

Kuulamine:

- Tunneb huvi eesti keele vastu.
- Kuulab ja tajub eesti keele kõla.
- Reageerib adekvaatselt eesti keeles antud korraldustele.
- Tunneb tuttavas kontekstis ära lihtsamad õpitud sõnad ja väljendid ning mõistab neid.
- Mõistab esitatud küsimusi.
- Kuulab ja mõistab kõnet, mis on vahetult seotud suhtlussituatsiooniga

Kõnelemine:

- Kasutab elementaarseid viisakusväljendeid.
- Kordab järele õpitud sõnu ja fraase ning kasutab neid tuttavate esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks.
- Oskab koostada lihtsamaid fraase ja lauseid.
- Kasutab endast rääkides sõna *mina*.
- Vastab küsimustele õpitud sõnavara piires.
- Teab peast mõnda eestikeelset laulu, luuletust, liisusalmi.
- Tunneb aktiivset huvi asjade nimetuste vastu.
- Hääldab järele kuuldud sõnu.

Eesti kultuuri tutvustamine:

- Tunneb huvi Eesti rahvussümbolite vastu.
- Tunneb Eesti rahvussümbolitest ära Eesti lipu, rahvuslille ja rahvuslindu ning oskab neid nimetada.
- Teab ja oskab nimetada, mis riigis ta elab.
- Oskab nimetada mõningaid Eestis tähistatavaid riiklikke ja rahvuslikke tähtpäevi.
- Oskab laulda mõnda tuntud eesti lastelaulu, rahvalaulu.
- Teab mõnda eestikeelset liisusalmi.

Lugemise ja kirjutamise alused:

- Tunneb kirja pildis ära oma nime ja mõned eestikeelsed sõnad.
- Oskab kirjutada oma nime trükitähtedega.
- Tunneb huvi eesti keeles lugemise ja kirjutamise vastu.
- Tunneb ära õpitud häälikud ja tähed ning nimetab neid.

Eeldatavad tulemused 5-6aastastel

Suhtlemine:

- Laps algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool tegevussituatsiooni, nt vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal, esitab tunnetusliku sisuga küsimusi (nt Miks ta nii tegi? Kuidas Teha?)
- Laps kasutab rollimängus erinevat intonatsiooni ja hääletugevust
- Laps kasutab õigesti mõningaid viisakusväljendeid
- Laps kirjeldab täiskasvanu abiga olupilti ja annab edasi pildiseerial kujutatud sündmust
- Laps annab kuuldu teksti sisu edasi täiskasvanu suunavate küsimuste abil, väljendades end peamiselt üksikute, sidumata lausungitega
- Laps jutustab nähtust, tehtust ja möödunud sündmustest 3-5 lausungiga (nt mida ta tegi kodus pühapäeval)
- Laps loeb peast kuni 4realisi liisusalme/luuletusi
- Laps mõistab teksti, mis pole otseselt seotud tema kogemusega

Grammatika:

- Laps kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid, sh koondlauseid
- Laps kasutab kõnes lihtsamaid suhteid väljendavaid rindlauseid (sidesõna ja, aga)
- Laps kasutab kõnes õigesti tegusõna lihtmineviku vorme (nt sõitis, laulsid)

Sõnavara:

- Laps kasutab kõnes mõningaid vastandsõnu (nt lühike- pikk, must- puhas)
- Laps kasutab kõnes mõningaid iseloomuomadusi ja hinnangut väljendavaid omadussõnu (nt arg, kaval, igav)
- Laps kasutab kõnes aega väljendavaid nimisõnu hommik, päev, õhtu, öö
- Laps moodustab vajaduse korral sõnu uudsete või võõraste objektide, nähtuste või tegevuste tähistamiseks (nt tikkudest maja- tikumaja, nuga õuna koorimiseks- õunanuga)

Hääldamine:

- Laps hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid
- Laps hääldab õigesti 3-4silbilisi tuttava tähendusega sõnu
- Laps hääldab õigesti kõiki häälikuühendeid 1-2silbilistes tuttava tähendusega sõnades
- Laps hääldab õigesti sageli kasutatavaid võõrsõnu (nt taburet, banaan, diivan)

Kirjalik kõne:

- Laps tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a häälikuühendites)
- Laps kuulab ettelugemist, olles seejuures aktiivne (osutab piltidele, küsib, parandab ettelugejat tuttava teksti puhul)
- Laps kirjutab õigesti üksikuid sõnu trükitähtedega (nt oma nime)

6-7aastaste laste arengu eesmärgid

Kuulamine:

- Reageerib adekvaatselt eesti keeles antud korraldustele.
- Kuulab ja mõistab kõnet, mis on vahetult seotud suhtlussituatsiooniga, ning oskab sellele reageerida nii füüsiliselt kui ka verbaalselt.
- Mõistab etteloetud või jutustatud eakohase eestikeelse teksti põhisisu.
- Mõistab esitatud küsimusi.
- Tunneb ära õpitud sõnad ja väljendid ning mõistab neid.

Kõnelemine:

- Tunneb ja kasutab õpitud viisakus väljendeid erinevates suhtlussituatsioonides.
- Kõneleb õpitud sõnavara piires ning suudab algatada ja lõpetada vestlust.
- Näitab üles keelelist initsiatiivi, teeb ettepaneku kõnelda.
- Vastab küsimustele ja oskab ise esitada lihtsamaid küsimusi.
- Moodustab ise lihtsamaid fraase ja lihtlauseid.
- Teab peast mõnda eestikeelset luuletust ja laulu.
- Hääldeb õigesti uusi õpitud sõnu.
- Kasutab keelt koos õpetajaga aktiivselt.

Eesti kultuuri tutvustamine:

- Teab ning oskab Eesti rahvussümbolitest kirjeldada Eesti lippu, rahvuslille ja rahvuslindu.
- Tunneb huvi Eestis tähistatavate rahvakalendri tähtpäevade vastu.
- Oskab nimetada mõningaid Eestis tähistatavaid riiklikke ja rahvuslikke tähtpäevi.
- Oskab kirjeldada mõne Eestis tähistatava tähtpäevaga seotud kombeid.
- Oskab laulda mõnda eesti rahvalaulu.
- Tunneb ära eesti rahvarõivad.

Lugemise ja kirjutamise alused:

- Tunneb eesti keele tähte kirja pildis ja oskab kirjutada õpitud sõnu trükitähtedega.
- Hääldeb häälikuid korrektselt.
- Tunneb huvi eesti keeles lugemise ja kirjutamise vastu..
- Loeb lihtsamaid eestikeelseid sõnu.

Eeldatavad tulemused 6-7aastastelt

Suhtlemine:

- Laps räägib iseendast ja esitab küsimusi täiskasvanu kohta (nt Kus ja kellega ta elab? Kas tal on lapsi?)
- Laps kasutab ja mõistab suhtlemisel nalja.

- Teab ja mõistab mõistatusi.
- Laps püsib teemas, vajaduse korral läheb kaasa teiste algatatud teemamuutustega
- Laps annab edasi kuulnud teksti (nt muinasjutu) sündmuste järgnevust, põhjusi ning tegelaste käitumist täiskasvanu suunavate küsimuste/korralduste abil
- Laps jutustab pildi või kogemuste põhjal seotud lausungitega
- Laps jutustades seob lausungeid peamiselt sõnadega ja siis, ja;
- Laps suunab kõnega kaaslaste tegevust ja annab sellele hinnanguid

Grammatika:

- Laps kasutab kõnes õigesti saava ja rajava käände vorme (saab lauljaks, jookseb kivini)
- Laps märkab grammatikavigu täiskasvanu kõnes (nt lugeb p.o loeb; mõmmi maga p.o mõmmi magab; lillene p.o lilleline; seen kasvab all kuuse p.o seen kasvab kuuse all) ning osutab neile
- Laps kasutab kõnes enamasti umbisikulist tegumoodi (loetakse, pesti)

Sõnavara:

- Laps kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid määrsõnu eile, täna, homme
- Laps kasutab kõnes mõningaid samatähenduslikke sõnu (nt jookseb, lippab, sibab)
- Laps mõistab samatüveliste sõnade tähenduste erinevusi (joonistaja, joonistus, jooneline)
- Laps kasutab õigesti sihilisi ja sihituid tegusõnu (nt veereb-veeretab; sõidabsõidutab)
- Laps nimetab ühe õpitud kategooria piires vähemalt 2 sõna (nt lilled: tulp, roos)

Hääldamine:

- Laps kordab järele ja hääldab ise õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu

Kirjalik kõne:

- Laps häälib täiskasvanu abiga (järele korrates, abivahendeid kasutades) 1- 2silbilisi sulghäälikuta ja häälikuühendita sõnu
- Laps määrab hääliku asukoha (alguses, lõpus, keskel) häälikuühendita sõnas
- Laps kordab täiskasvanu eeskujul eri vältes kahest sõnast koosnevaid ridu (nt koll-kolli (IIIv); koli- kolli (IIv); koli- kooli (IIIv); koli- kooli (IIv))
- Laps loeb üksikuid sõnu kindlas situatsioonis (nt poe- ja tänavanimed, sildid)

LASTEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Tallinna Tammetõru Lasteaed juhindub lastevanematega koostöös järgmistest põhimõtetest:

- koostöö põhineb vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel
- lasteasutuse tegevus on perekonnale avatud
- koostöö on kahe-suunaline: lasteaid arvestab lapsevanemate soovitusi ja arvamusi ning toetab lapsevanemaid laste kasvatamisel
- lasteaid kaasab peresid lasteaiaga tegevuste rikastamiseks

KOOSTÖÖVORMID:

Koosolekud:

- Rühmakoosolekud kaks korda aastas, lõpurühmadel vajadusel kolm korda aastas
- Üldkoosolek üks kord aastas. Ruumikitsikuse tõttu võib üldkoosoleku korraldada 3-4 rühma kaupa
- Hoolekogu koosolek - üks kord kvartalis
- Sügisene 1.klassi õpetajate ja tulevaste koolilaste vanemate kohtumine – september/veebruar
- Lahtiste uste päevad lasteaiaga elu ja töökorralduse tutvustamiseks uute ja juba lasteaias käivate laste peredele -mai

Suhtlemine, nõustamine

- Individuaalsed vestlused- vastavalt vajadusele
- Laste arenguestlused- oktoober-november, jaanuar-veebruar
- Laste arengust tagasiside andmine kevadel
- Perevestlused uute laste vanematega- vastavalt vajadusele
- Lastevanemate nõustamine õppe-ja kasvatusküsimustes- vastavalt vajadusele
- Uute laste kohanemine lasteaiaga, kus kõikidel uutel lastel on võimalus viibida rühmas koos vanemaga

Küsitlused

- Lastevanemate rahulolu väljaselgitamine, analüüs- aprill, mai

Lastevanemate kaasamine õppe-ja kasvatusetegevus protsessi:

- arenegukava koostamine
- õppekava koostamine
- tegevuskava koostamine ja läbiviimine

Ühistegevus

- Rühma pereõhtud ja –väljasõidud, mille temaatika ja aja kavandab rühma meeskond oma äranägemisel
- Peod ja ühisüritused-lähtudes aasta tegevuskavast, tähtpäevadest ja traditsioonidest
- Näitused – lähtudes aasta tegevuskavast
- Talgud – vastavalt vajadusele
- Lastevanemate poolt tasustatavad treeningud ja huvitegevused

Informatsiooni vahetamine

- Koduleht-pidev (uudised, menüü, üldandmed)
- Info teadetetahvilil, huvitavad artiklid, pedagoogilised nõuanded- pidev
- Juhtkonna info vahetamine hoolekogu liikmete vahendusel rühmade lastevanemate listi või FB grupi kaudu- pidev
- Infovoldikud
- Kirjalikud teated-vastavalt vajadusele
- Lahtiste uste päevad lasteaia elu ja töökorralduse tutvustamiseks uute ja juba lasteaia käivate laste peredele-mai

ERIVAJADUSTEGA LASTE TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Tallinna Tammetõru Lasteaed lähtub erivajaduse määratlemisel:

Lapse võimetest:

1. Õpiraskusetega lapsed
2. Andekad lapsed

Lapse tervislikust seisundist

1. Allergilised lapsed
2. Logopeedilist abi vajavad lapsed
3. Terviserikkega ja puudega lapsed

Lapse keelelisest ja kultuurilisest taustast

- Muukeelsed lapsed
- Erineva kultuuritaustaga lapsed(religioon, kombed jms.)

Lapse isiksuseomadusest tingitud erivajadused

- Vasakukäelised
- Üliaktiivsed lapsed
- Aeglased lapsed

1. Hariduslike erivajaduste märkamine

Õpetaja selgitab erivajadustega laste olemasolu välja:

1. Kavakindlate arengu ja käitumise vaatluste põhjal
2. Koostöös teiste rühma ja lasteaia töötajatega
3. Koostöös lapsevanematega, lapsevanema informatsiooni põhjal

2. Erivajaduste kaardistamine

Lasteaia kaardistatakse kõikide laste erivajadused.

- Logopeed: lapse kõne seire
- Õpetajad: lapse arengutabelid ja päevik

3. Erivajadustega laste toetamine

- Õpetaja koostab vajadusel erivajadusega lapsele individuaaltöö arenduskava koostöös erispetsialistidega.
- Lapse arengu vaatluste ja tulemuste põhjal tehakse individuaaltöö arenduskavas täiendusi.
- Lapse arengus toimunud muutused fikseeritakse lapse arengutabelis.
- Õppeaasta lõpul teeb õpetaja kokkuvõtte individuaaltöö kava tulemuslikkusest ja rakendumisest.
- Vajadusel soovitatakse lapsevanem erispetsialisti konsultatsioonile
- Õpetaja teeb muudatusi ja kohandusi lapse kasvukeskkonnas ja tegevuskavas

Võimetest tingitud erivajadustega lapse toetamine

- Õpetaja pakub lapsele võimalusi oma tugevate külgede rakendamiseks
- Annab täiendavaid teadmisi ja ülesandeid, mis on heaks kiidetud peadgoolilise nõukogu poolt
- Musikaalse lapsega tegeleb süvendatult muusikaõpetaja
- Kui lapsel on mahajäämusi mõne õppeaine omandamisel, tegeleb rühmaõpetaja temaga süvendatult vastavalt individuaaltöö kavale

Tervislikust seisundist tingitud erivajadustega lapse toetamine

- Logopeediline ülevaatus, logopeediline töö lapsega
- Personali koolitamise haigushoode jms. toimetulekuks
- Kasvukeskkonna tingimuste kohandamine ja loomine
- Koostöö perega
- Toitumissoovidega arvestamine, menüü korrigeerimine

Keelelistest ja kultuurilistest taustast tingitud erivajadustega lapse toetamine

- Lapse emakeelset ja kultuurilist tausta tutvustava kirjanduse, muusika, mänguasjade soetamine rühma
- Lapse oma keele ja kultuuri tutvustamine rühmakaaslastele
- Koostöö peredega
- Lapse emakeele ja kultuuri austamine

Isiksuseomadustest tingitud erivajadustega lapse toetamine

- Vasakukäeliste töövahendite muretsemine
- Lapse iseärasustega arvestamine, lapse julgustamine, töötempo valimine
- Individuaalne töö
- Vanemate nõustamine

4. Individuaalse töö korraldus hariduslike erivajadusega lastega:

- Individuaalse arenduskava alusel, mille koostab rühma õpetaja
- Vastavalt lasteaiapäevakavale, lapsele sobival ajal
- Leiab kajastamist individuaaltöö arenduskava vihikus ja päevikus

5. Koolikohustuse edasilükkamine

- Tervisliku seisundi tõttu võib lapsevanem taotleda nõustamiskomisjonilt koolikohustuse täitmise edasilükkamist ühe õppeaasta võrra.
- Koolipikendust saanud lapse jaoks koostatakse individuaalne õppekava.

LAPSE ARENGU HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Õpetaja jälgib kavakindlalt lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset, sealhulgas ka esteetilist ja kõlblist arengut.

Kehalise arengu hindamisel vaadeldakse eelkõige lapse üld-ja peenmotoorikat: koordinatsiooni, kõndi, rühti, tasakaalu, painduvust, täpsust, näo-ja sõrmelihaste kontrolli oskust, jõudu, vastupidavust.

Vaimse arengu hindamisel vaadeldakse psüühiliste protsesside ja kujutluste arengut ning õppimise aluoskuste arengut. Siin kuulub ka kõne ja mõistmise hindamine.

Sotsiaalse arengu hindamisel vaadeldakse lapse tegutsemist ja suhtlemist teiste laste ja täiskasvanutega, lapse tegevuste, eelkõige mängu arengut, iseseisvust ja toimetulekuoskusi, emotsioonide kontrolli ja väljendamise oskust, mis on tihedalt seotud kollketiivis kohanemisega.

Lapse kõlblise ja esteetilise arengu hindamisel vaadeldakse lapse suhtlemist eakaaslastega ning täiskasvanutega, mängu, igapäevategevusi

Lapse arengu hindamisel kasutatakse vaatlusmeetodit, intervjuud ja laste tööde analüüsi. Kasutatavaid meetodeid tutvustatakse lastevanematele.

Lapse arengu hindamiseks on välja töötatud kriteeriumid-eeldatavad tulemused, oskused-, mis vastavad lapse vanusele (vanuse 1-7 a), mida kasutavad vene õppekeele rühmad. Eesti õppekeele rühmas kasutavad lapse arengu hindamiseks välja töötatud tabeleid lastega vanuses 1-3a. Alates 4.ndast eluaastast lapse arengu hindamisel kasutatakse 2015.a sügisest eesti õppekeele rühmades „Arengu jälgimise mängu“ (koost. Rebane, J., Kirbits, K., Varik, R., 2011, Tea Kirjastus) ning alates 2016.a sügisest ka vene õppekeele rühmades. Eeldatavaid tulemusi ei käsitleta kõigile kohustuslikena, vaid üldtunnustatud tähistena, mis aitavad kavandada lapse arenguks vajalikke tegevusi. Eeldatavad tulemused on esitatud väidetena, mille hindamisel kasutatakse järgmist skaalat:

Omandanud

Ei oska

Vajab täiskasvanu abi

- Õpetaja vaatleb lapse arengut kaks korda aastas (september, mai) Arengutaseme tulemuste analüüsi põhjal planeerivad õpetajad edasise õppe-ja kasvatustegevuse rühmas ning individuaalse töö. Lapse arengust antakse tagasisidet lapsevanemale arenguestlusel
- Õpetaja teeb lapse arengu jälgimisel ja hindamisel koostööd rühma meeskonnaliikmete, eripedagoogide ja lastevanematega.
- Õpetaja koostab kokkuvõtte laste arengutulemustest ja arenguestluste läbiviimisest üks kord õppeaastas kevadel ja esitab selle õppeaasta kirjalikus kokkuvõttes

Koolivalmiduse hindamine

Lapse koolivalmiduse hindamine toimub omandatud pädevustele toetudes ja koostöös lastevanematega ning teiste lastega tegelevate pedagoogidega. Kooli minevatele lastele viiakse läbi koolivalmidustestid märtsis- aprillis. Kuna kooliminevad lapsed on vene õppekeele rühmadest, on koolivalmidustestid venekeelsed. 2016/2017 õppeaastal koostatakse lisaks ka eestikeelne koolivalmidustest.

Koolivalmiduse analüüsimisel hinnatakse:

- Optilist taju
- Tähtede tundmist
- Numbrite tundmist
- Häälikuanalüüsi oskust
- Foneemitaju
- Lugemisoskust ja arusaamist loetavast
- Mõtlemist
- operatiivmälu

Rühma õpetajad koostavad koolimineva lapse kohta koostöös teiste spetsialistidega koolivalmiduse kaardi, mis väljastatakse lapsevanemale lasteaiast lahkumisel.

Tallinna Tammetõru Lasteaias kasutusel olevad lapse arengu hindamise tabeli vene õppekeele rühmades on lisatud lisana õppekava lõpus (lisa 1, lisa 2, lisa 3, lisa4) ning eesti õppekeele sõimerühmades 1-3a lastele (Lisa 5).

ÕPPEKAVA UUENDAMISE KORD

Õppekava täitmist jälgitakse pedagoogilise nõukogu poolt.

Vajadusel tehakse muudatusi 1 kord õppeaastas, õppeaasta alguses.

Õppekava muutmist võib algatada juhtkond, pedagoogiline nõukogu või hoolekogu kui nende poolt teostatud analüüsi alusel leitakse see vajalik olevat.

Lasteaia õppekava kuulub muutmisel seoses:

- Haridusalase seadusandluse muudatusega
- Pedagoogilise nõukogu ettepanekutega

Õppekava muudatused kinnitab direktor lasetaia pedagoogilise nõukogu ettepanekul kuulates ära hoolekogu arvamuse

Lisa 1 Lapse arengu hindamine – kehaline areng

LAPSE NIMI.....

RÜHM.....

MILLAL SAABUS.....

OSKUSED	1-3		3-4		4-5		5-6		6-7		MÄRKUSED
1-3 AASTANE	s	k	s	k	s	k	s	k	s	k	
Liigub vabalt, valitseb liikudes oma keha(kõnd, jooks)											
Kõnnib vabalt trepist üles-alla(1-2 a. kõnnib abiga)											
Viskab täiskasvanule palli, lööb iseseisvalt palli jalaga, veeretab palli											
Kükitab toe abil											
Liigub muusikaga rütmis: kiire, aeglane											
Kasutab mitmesuguseid töövahendeid: liivakühvlit, pliatsit, kriiti, jne.											
Asetab klotse üksteise peale											
Hoiab pliatsit, lusikat, tassi											
Kritseldab pliatsiga											
Asetab esemeid sisse, peale, alla ja kõrvale											
Oskab kehapiiril: käteplaks, põlvepats											
3-4 AASTANE											
Kõnnib vabalt trepist alla											
Hüppab koosjalgadega											
Teeb täiskasvanu abiga kukerpalli											
Valitseb edaspidi ja tagurpidi liikudes oma keha											
Oskab muusika järgi liikuda: jooks, kõnd, hüppamine, kükitamine, kummardamine											
Keerab raamatulehti ühekaupa											
Paigutab esemeid täiskasvanu juhendamisel (nt. klotse üksteise peale)											
Hoiab õigesti pliatsit, lusikat											
Lõikab kääridega											
4-5 AASTANE											
Kõnnib vabalt trepist üles-alla											
Tuleb toime sulghüppamisega paigal ja edasiliikumisel											
Viskab ja püüab paarilise palli											
Hüppab hüppepalliga											
Oskab tantsida lihtsamaid tantsuelemente											
Veeretab voolimismaterjalist kuule, vorstikesi, patse											
Kasutab sõrmemängus iga sõrme eraldi											
Lõikab pabeririba											
Kleebib detaile ja kujundeid											
5-6 AASTANE LAPS											
Pörgatab ja püüab palli											
Kõnnib pingil ja kikiarvul											
Hüppab kohapeal ja edasi-tagasi liikudes											
Hüppab üle madala nõõri											
Seisab ja hüppab ühel jalal											
Sõidab kolmerattalisel jalgrattal											

Lisa 2 Lapse arengu hindamine- sotsiaalne areng

LAPSE NIMI.....

RÜHM.....

MILLAL SAABUS.....

OSKUSED	1-3		3-4		4-5		5-6		6-7		MÄRKUSED
1-3 AASTASED	s	k	s	k	s	k	s	k	s	k	
Joob tassist											
Kasutab lusikat											
Peseb ja kuivatab käsi											
Aitab täiskasvanul mänguasju ära panna											
Esitab oma vajadusi											
Võtab seljast ja paneb selga lihtsamaid kinnitusteta riideid											
Jälgib teisi lapsi ja liitub mõneks ajaks nende tegevusega											
Tegutseb lühiajaliselt ilma täiskasvanu osaluseta											
Väljendab oma rõõmu torede mängu, laulumängu vms. Korral											
Käitub enamasti täiskasvanu korralduse järgi											
Jälgib teisi lapsi ja liitub mõneks ajaks nende tegevusega											
Mängib eakaaslastega kõrvuti											
3-4 AASTASED											
Tegutseb ka omaette, täiskasvanu osaluseta											
Peseb ja kuivatab käsi ja nägu											
Paneb end üldjuhul ise riidesse ja võtab riidest lahti, kuid vajab abi pisemate nõövide, lukkude, paelte jms. Puhul, paneb jalga sokid, kingad											
Paneb meeldetuletamisel kokku oma asjad ja teab nende asukohta, paneb riided nagisse, kappi											
Tänab, palub ja tervitab meeldetuletamisel											
Küsi WC-sse, kasutab WC paberit											
Kasutab oma nime, tunneb end ära peeglis, fotol											
Teab, mis kehaosa milleks vajalik on											
Tegutseb sihipäraselt joonistamisel, klotsidega konstrueerimisel											
Jälgib jutustust või laulumängu 10-15 minutit											
Toob palutud asjad, kutsub soovitud isiku juhendamise järgi											
Sööb ise lusika ja kahvliga, joob tassist											
Saab aru tunnetest, lohutab kaaslast											
Teab oma vanemate õdede-vendade nimesid											
Mängib eakaaslastega, arvestab lihtsamate mängureeglitega											
Mängib rollimänge											

4-5 AASTANE LAPS																				
Riietub enamjaolt iseseisvalt ja paneb kinni nõõbid-lukud																				
Paneb enamjaolt jalatsid õigesti jalga																				
Julgeb paluda abi																				
On omandanud peamised hügieenireeglid ja korraharjumused																				
Kasutab õigeid söögiriistu sõltuvalt toidust, püüab kasutada nuga																				
Osaleb ühistegevustes, mängib sageli koos 2-3 lapsega suheldes -15 min																				
Kooskõlastab oma tegevust teiste laste tegevusega																				
Saab aru tunnetest, on empaatiline teiste laste tunnete vastu																				
Ootab oma järjekorda, mõistab, et alati ei saa olla esimene																				
Korrigeerib oma käitumist ja tegevusi, kui täiskasvanu sellele tähelepanu juhib																				
Suhtleb eakaaslastega, suhtleb täiskasvanutega																				
Oskab küsimusi esitada																				
Koristab enda järel mänguasju ja töövahendeid																				
Vabandab eksimuse puhul ja palub andeks																				
Annab kaaslasele andeks																				
5-6 AASTANE																				
Teab oma pereliikmete nimesid																				
Räägib enda tunnetest																				
Vestleb täiskasvanuga																				
Arvestab mängureegleid ühismängus																				
Mängib rollimänge, kooskõlastab oma tegevust teiste lastega																				
Tegeleb antud ülesandega kuni 30 minutit																				
Teab, et on poiss/tüdruk, identifitseerib end oma soolise vanemaga																				
Julgeb esineda, olla eeslaulja vms.																				
Teab elementaarseid lauakombeid, sööb noa ja kahvliga																				
Julgeb luua sõprussuhteid uue mängukaaslasega																				
Väljendab enda sümpaatiat, oskab öelda ja vastu võtta komplimente																				
Pakub abi kaaslasele (riietumisel, mängus jne.)																				
Järgib täiskasvanute poolt kehtestatud reegleid ja piiranguid																				
Julgeb ennast esitleda võõrastele (ütleb küsimuse peale oma nime, vanuse jm.)																				
Jagab oma mänguasju jms. Teistega																				
Reageerib täiskasvanu kriitikale ja märkustele kohaselt																				
6-7 AASTANE LAPS																				

Lisa 3 Lapse arengu hindamine - vaimne areng

LAPSE NIMI.....

RÜHM.....

MILLAL SAABUS.....

OSKUS	1-3		3-4		4-5		5-6		6-7		MÄRKUSED
1-3 AASTANE LAPS	s	k	s	k	s	k	s	k	s	k	
Osutab tegevuse nimetamisel seda tegevust kujutavale pildile											
Räägib kolmesõnaliste lausetega											
Saab aru (osutab või vastab) küsimustele kes?, mis? Kelle oma?											
Osutab suurt ja väikest											
Kuulab lühemaid lugemispalasisid, laule, pillimängu											
Kasutab lihtsamaid lastepille (kõristid, sahistid)											
Teab lihtsamaid asendi- ja kohamõisteid (peale, alla sisse)											
Tunneb huvi asjade nimetuste vastu											
Leiab samasuguse eseme vormi/värvi järgi											
3-4 AASTANE LAPS											
Kirjeldab esemeid (suur, ilus)											
On omandanud põhilise osa keele häälikulistest grammatilisest struktuurist, kõneleb seostatult, kasutades grammatilisi vorme											
Räägib endast MINA vormis											
Oskab vastata küsimustele kuidas? Mida? Kes?											
Küsib ise: mis see on?											
Leiab samasuguse värviga eseme (punane, kollane, sinine, roheline), tunneb põhivärve											
Leiab samasuguse vormiga eseme (ring, ruut, ristkülik, kolmnurk), rühmitab ühise tunnuse järgi											
Joonistab järele horisontaalse, vertikaalse joone, ringi, risti, äratuntavalt lihtsamaid esemeid											
Nimetab tegevusi pildil											
Kasutab kõnes nimisõnade kõrval ka tegu-, ase-, omadus- ja arvsõnu											
Jutustab suunavate küsimuste abil pildi järgi lühidalt											
Kasutab kõnes õigesti moodustatud lihtlauseid ning lihtsamaid liitlauseid											
Oskab laulda lihtsamaid lastelaule, esitab lühikese luuletuse või liisusalmi											
Teab ajamõisteid: eile, täna, homme, hommik, õhtu, päev, öö											
4-5 AASTANE LAPS											
Järjestab esemeid pikkuse, laiuse, kõrguse ja suuruse järgi											
Annab vajaliku hulga esemeid (1-5)											

Lisa 4

Vanus	Aeg	Hindaja	Hindaja allkiri	Vanema allkiri
1-3	Sügis			
	Kevad			
3	Sügis			
	Kevad			
4	Sügis			
	Kevad			
5	Sügis			
	Kevad			
6-7	Sügis			
	Kevad			

Lisa 5 Lapse arengu hindamine (1-3a lapsed)

LAPSE NIMI.....

RÜHM.....

MILLAL SAABUS.....

Kehaline areng: OSKUSED		MÄRKUSED	
1-3 AASTANE	s	K	
Liigub vabalt, valitseb liikudes oma keha (kõnd, jook)			
Kõnnib vabalt trepist üles-alla(1-2 a. kõnnib abiga)			
Viskab täiskasvanule palli, lööb iseseisvalt palli jalaga, veeretab palli			
Kükitab toe abil			
Liigub muusikaga rütmis: kiire, aeglane			
Kasutab mitmesuguseid töövahendeid: liivakühvli, pliiaatsit, kriiti, jne.			
Asetab klotse üksteise peale			
Hoiab pliiaatsit, lusikat, tassi			
Kritseldab pliiaatsiga			
Asetab esemeid sisse, peale, alla ja kõrvale			
Oskab kehapillil: käteplaks, põlvepats			
Sotsiaalne areng: OSKUSED			
Joob tassist			
Kasutab lusikat			
Peseb ja kuivatab käsi			
Aitab täiskasvanul mänguasju ära panna			
Esitab oma vajadusi			
Võtab seljast ja paneb selga lihtsamaid kinnitusteta riideid			
Jälgib teisi lapsi ja liitub mõneks ajaks nende tegevusega			
Tegutseb lühiajaliselt ilma täiskasvanu osaluseta			
Väljendab oma rõõmu torema mängu, laulumängu vms. Korral			
Käitub enamasti täiskasvanu korralduse järgi			
Jälgib teisi lapsi ja liitub mõneks ajaks nende tegevusega			
Mängib eakaaslastega kõrvuti			
Vaimne areng: OSKUSED			
Osutab tegevuse nimetamisel seda tegevust kujutavale pildile			
Räägib kolmesõnaliste lausetega			
Saab aru (osutab või vastab) küsimustele kes?, mis? Kelle oma?			
Osutab suurt ja väikest			
Kuulab lühemaid lugemispalasisid, laule, pillimängu			
Kasutab lihtsamaid lastepille (kõristid, sahistid)			
Teab lihtsamaid asendi- ja kohamõisteid (peale, alla sisse)			
Tunneb huvi asjade nimetuste vastu			
Leiab samasuguse eseme vormi/värvi järgi			
Sügis	Vanema allkiri		
Kevad	Hindaja allkiri		

Lisa 6 Lapse arenguestluse kokkuvõte

ARENGUVESTLUSE KOKKUVÕTE

LAPSE NIMI

LAPSEVANEMA NIMI

.....

ÕPETAJA NIMI

.....

VESTLUSE TOIMUMISE AEG

.....

Millega saab laps hästi hakkama ja mida talle meeldib teha?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Millele on vaja tähelepanu pöörata lapse arendamisel (õpetaja ja lapsevanema ettepanekud)?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Kokkulepped lapse arengu toetamiseks kodus ja lasteaias

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Lapsevanema soovid ja ettepanekud käesolevaks õppeaastaks

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Õpetaja allkiri

Lapsevanema allkiri